

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειμενὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΤΗΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ φράγκα γαλλικὰ 60,
ἐξάμηνη 35 καὶ τρίμηνη 20.

ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ἐτησίᾳ δολάρια 4, ἐξάμηνη 2
καὶ τρίμηνη 1.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰοῦντο μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β' — Τόμος 39ος

Ἀθῆναι 24 Σεπτεμβρίου 1932

Ἔτος 54ον. — Ἀριθ. 43

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΠΟΙΗΤΗΣ

Θὰ σὰς διηγηθῶ μιὰ ἱστορίαν ποὺ φαίνεται ὅταν παραμύθι, καὶ ὅμως εἶναι ἀληθινή. Εἶναι ἡ ἱστορία ἐνὸς ἱταλοῦ ποιητῆ ποὺ μπορεῖ νὰ μὴν τὸν γνωρίζετε, μὰ ποὺ ὥστόσο ἔχει γράψει πάνω ἀπὸ ἐνενήντα τραγωδίες καὶ ἀμέτρητα μικρὰ ποιήματα. Ἐζησε ἀπὸ τὸ 1698 ὡς τὸ 1782. Εἶχε γεννηθεῖ στὴ Ρώμῃ κι' ἦταν παιδί ἐνὸς τεχνίτη ποὺ ὀνομαζόταν Τραπάσι. Ἀπὸ μικρὸς αὐτοσχεδίαζε στίχους. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην — τώρα καὶ τραχὺς χρόνιος — κάτω ἀπὸ τὸν ὥραιον ἱταλικὸ οὐρανὸ, κάθε νέος ποὺ εἶχε τὸ θεῖο χάρισμα νὰ εἶναι ποιητὴς, δὲν εἶχε παρὰ νὰ πάρῃ μιὰ κιθάρα καὶ νὰ βγῇ σὲ μιὰ πλατεῖαν νὰ ψάλλῃ τὰ τραγούδια του. Πλήθος κόσμου μαζεῦτο γύρω του, ἀκουγε τοὺς στίχους του καὶ τὸν χειροκροτοῦσε καὶ τὸν θαύμαζε.

Λοιπὸν ὁ μικρὸς Πέτρος Τραπάσι εἶχε τὸ δῶρο αὐτὸ σ' ἐξαιρετικὸ βαθμὸ ἀπὸ δέκα χρόνων παιδάκι. Καὶ ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τῶν μεγαλυτέρων, ἐβγαίνει κι' αὐτὸς στοὺς δρόμους κι' ἐφέλνει τὰ τραγούδια του. Εἶχε ὅμως ἕνα μεγάλο ἀντίπαλον, πολὺ ἐπικίνδυνον, τὸν γέρον ποιητὴ Μπελούτσι.

Ὁ Μπελούτσι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην βρισκόταν στὴν ἀκμὴ του καὶ τρώμαζε τοὺς ἀκροατὲς του μὲ τὰ ποιήματά του τὰ ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν Κόλαση τοῦ Δάντη κι' ἀπὸ τὰ μοιρολόγια ἄλλων παλιῶν ποιητῶν. Δὲν μιλοῦσε στὰ ποιήματά του γιὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ μονάχα γιὰ τὴν Κόλαση, γιὰ τοὺς διαβόλους καὶ γιὰ τὰ φοβερὰ βασανιστήρια τῶν ἀμαρτωλῶν. Κι' ἔτσι ὁ θαυμασμὸς τῶν ἀκροατῶν του γιὰ τὴν μεγαλοφυΐαν του ἐκδηλωνόταν ὅχι μὲ χειροκροτήματα, ἀλλὰ μὲ δάκρυα καὶ θρήνους.

Ὅταν ὅμως βγῇκε ὁ Τραπάσι καὶ

ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὰ ποιήματά του στοὺς δρόμους, τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Ἡ ποίησὴν του δὲν ἦταν τρομαχτικὴ καὶ συνταραχτικὴ, ἀλλὰ γλυκεῖα καὶ ἀλαφριά καὶ μάγευε τοὺς τὴν ἀκούσαν. Ἡ γλυκεῖα παιδικὴ φωνὴν του τραβοῦσε σὰ μαγνήτης κοντὰ του τοὺς διαβάτες, κι' αὐτοὶ ἔμεναν ἐνθουσιασμένοι μὲ τὰ ποιήματά του ποὺ ὕμνοῦσαν τὸν γαλανὸ οὐρανὸ, τοὺς πράσινους κάμπους, τὴν γαλήνιαν θάλασσαν.

Ὁ Τραπάσι ὥστόσο ἔκανε τὰ ποιήματά του ὅχι στὴν καθαρὴ ἱταλικὴ γλῶσσαν, ἀλλὰ στὴν διάλεκτον ποὺ μιλοῦσε ὁ λαὸς τῆς Ρώμης· θὰ ἔμενε λοιπὸν γιὰ πάντα ἕνας λαϊκὸς ποιητὴς, ἀν' ἡ τύχη δὲν τὸν βοηθοῦσε νὰ γίνῃ ἐνδοξὸς καὶ διάσημος.

Οἱ δυὸ λαϊκοὶ ποιητὲς, ὁ Τραπάσι κι' ὁ Μπελούτσι, εἶχαν καθένας τοὺς ἀφοσιωμένους θαυμαστὲς τοὺς ποὺ ἐλάτρευαν τὸν δικὸν του ποιητὴν

κι' εἶχαν μῖσος ἄσπονδον γιὰ τὸν ἀντίπαλόν του. Ἀνάμεσα στοὺς φανατικούς θαυμαστὲς τοῦ Τραπάσι ἦταν κι' ἕνας κάποιος Εὐατέριος, ποὺ ἔκανε καὶ τὸ λόγιον. Ὁ Εὐατέριος αὐτὸς ἦταν κουρέας καὶ κάθε μέρα εἶχε τὴν τιμὴν νὰ πηγαίνει νὰ ξυρίζῃ μιὰ ἀπὸ τίς μεγαλύτερες προσωπικότητες τῆς Ρώμης, τὸν κόμητα Γκραβίνα, νομοδιδάσκαλον καὶ ποιητὴν, ἱδρυτὴν τῆς περίφημης ποιητικῆς ἀκαδημίας τῶν Ἀρκαδῶν.

Ὁ κουρέας λοιπὸν αὐτὸς μιὰ μέρα πῆγε στοῦ Γκραβίνα ἀργότερα ἀπ' τὴν συνηθισμένη ὥραν καὶ ὁ ἄρχοντας ποιητὴς τοῦ ἔκανε παρατήρηση. Ὁ φτωχὸς κουρέας προσπάθησε νὰ δικαιολογηθῇ:

— Συγχωρήστε με, ἐξοχώτατε, εἶπε. Ἀργῶς γιατί στάθηκα νὰ ὑπερασπίσω τὴν ἀξίαν τοῦ Τραπάσι ἐναντίον ἐνὸς βλάκα ποὺ τὸν ἐβρίζε κι' ἔλεγε πῶς ὁ Μπελούτσι εἶναι καλύτερος.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ
ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ
Ἀνεκινώθη
ἀπὸ τὸν Μαρτίνο Βέργιο

— Και ποιοι είναι αυτοί οι δύο, ο Τραπάσι και ο Μπελούτσι; ρώτησε ο Γκραβίνα που σαν άριστοκράτης δεν είχε καμιά σχέση με τους αυτοσχέδιους ποιητές του δρόμου.

Ο Ξαβέριο τότε βρήκε ευκαιρία για να ψάλλη αληθινό διθύραμμο για τον αγαπημένο του Τραπάσι. Και τόσο ένθουσιασμέδδειξε, που ο Γκραβίνα αποφάσισε να πάη ο ίδιος και να τον ακούση την ώρα που θα απήγγελε τα ποιήματά του.

Μιά μέρα λοιπόν πήγε στο Πεδίο του Άρεως, την πλατεία όπου γίνονταν τότε οι λαϊκές συγκεντρώσεις της Ρώμης. Επρόκειτο να γίνη μεγάλη ποιητική μονομαχία μεταξύ των δυο αντιθέτων ποιητών, του Τραπάσι και του Μπελούτσι, και το πράγμα είχε προκαλέσει μεγάλο θόρυβο. Πλήθος κόσμου είχε μαζευτεί κι' είχε γεμίσει την πλατεία για να μη χάση το εξαιρετικό αυτό θέαμα της ποιητικής μονομαχίας.

Ανακατεμένος μέσα στο πλήθος ο σοβαρός νομοδιδάσκαλος, ο κόμης Γκραβίνα, άκουγε.

Πρώτος άρχισε ο γέρος ποιητής, ο τρομαχτικός Μπελούτσι. Επειδή ήταν ο γεροντότερος, του έγινε αυτή η τιμή και μάλιστα αφού το παιδί είχε δηλώσει πως δεν ήθελε να πη τίποτε πριν από τον Μπελούτσι, γιατί τον σεβόταν εξ αιτίας της ηλικίας του.

Αρχίζει λοιπόν η ποιητική μονομαχία μεταξύ των δύο ποιητών. Ο Μπελούτσι αυτοσχεδιάζει ένα από τα φριχτότερα και τρομαχτικώτερα ποιήματά του. Δεν μιλούσε για τίποτε άλλο παρά για την Κόλαση, για πυρίνες γλώσσες, για τιμωρία των άμικτωλων και για θεικές καταστροφές.

Τόση ήταν η εντύπωση που προξένησε το ποίημα αυτό, ώστε ο Μπελούτσι, αφού τέλειωσε, είπε στο παιδάκι που του παρουσιαζόταν για αντίπαλός του:

— Εμπρός λοιπόν! δοκίμασε να δείξης αν είσαι δυνατότερος από μένα και να τους βγάλης από την κατάσταση όπου τους έχω φέρι. Είναι τόσο τρομαχμένοι, ώστε ούτε να χειροκροτήσουν δεν μπορούν!

Το παιδί ωστόσο σηκώθηκε και άρχισε να απαγγέλλει με γλυκειά φωνή πράγματα τόσο τρυφερά και γοητευτικά, ώστε νόμιζαν οι άκροατές του πως κάποιος άγγελος κατέβηκε από τον ουρανό και τους μιλούσε. Η φρίκη τους έγινε σιγά-σιγά γοητεία. Θεία γαλήνη ζωγραφίστηκε στα πρόσωπά τους. Οι γυναίκες που πρωτύτερα, όσο απήγγελλε ο Μπελούτσι, έχυναν δάκρυα τρό-

μου και φρίκης, έκλαιγαν κι' αυτή τη φορά αλλά από γλυκειά συγκίνηση μ' ένα ευτυχισμένο χαμόγελο στα χείλη. Και όταν ο μικρός Τραπάσι κατέβηκε από το σκαμνάκι που είχε ανεβεί για να τον βλέπουν, δλοι τον χειροκρότησαν με ένθουσιασμό και με αγαλλίαση, γιατί τους είχε γεμίσει την ψυχή με ένα γλυκό ποιητικό όνειρο και τους είχε ξελαφρώσει από τη φρίκη που τους είχε έμπνευσει ο άπαίσιος Μπελούτσι, ο γερο-κολασμένος ποιητής του τρόμου.

Ανέμεσα στ' ατέλειωτα χειροκροτήματα των άκροατών, ο μικρός Τραπάσι άνακηρύχθηκε ανώτερος απ' τον αντίπαλό του και νικητής στον διαγωνισμό.

Και το ωραιότερο είναι ότι ακόμη κι' αυτός ο ίδιος ο Μπελούτσι, που πρώτα έδειχνε τόση έχθρα για τον μικροσκοπικό αντίπαλό του, συγκινήθηκε τόσο πολύ από τους στίχους του, ώστε δεν μπόρεσε να κρατηθή αλλά πήγε κοντά στο μικρό, τον άγκάλιασε και τον φίλησε. Και ύστερα, γυρίζοντας στο πλήθος, είπε:

— Λοιπόν κι' αυτός επίσης είναι στάλθήβια ένας μεγάλος ποιητής!

Δεν μπορεί βέβαια κανείς να περιμένε από τον Μπελόντσι νάναγνωση ότι ο μικρός ήταν πολύ ανώτερός του, αλλά ωστόσο κι' αυτή ακόμη ή όμολογία του ότι ήταν ίσος του, δείχνει πως ήταν άνθρωπος με ελικρινή κι' ευγενικά αισθήματα και αξίζει την εκτίμησή μας.

* *

Ο κόσμος που είχε μαζευτεί στην πλατεία για να παρακολουθήση τον πρωτότυπο ποιητικό διαγωνισμό, συνόδευσε με ένθουσιασμό τον μικρό Τραπάσι στο σπίτι του. Η πομπή έφθασε στο μαγαζάκι που εργαζόταν ο πατέρας του μικρού ποιητή, και ο γέρος τεχνίτης, όταν έμαθε την μεγάλη νίκη του γιού του, που είχε νικήσει ως κι' αυτόν ακόμη τον περίφημο Μπελούτσι, δεν μπόρεσε να κρατήση τη χαρά του και τη συγκίνηση του και έξασπε σε δάκρυα.

Εσήκωσε τον μικροσκοπικό κι' ένδοξο γιό του, τον έσφιξε στην άγκάλιά του και τον φίλησε. Ύστερα ύψωσε τα μάτια του στον ουρανό και φώναξε:

— Γιατί, Θεέ μου, να είμαι τόσο φτωχός, που να μην μπορώ να σπουδάσω αυτό το παιδί; Αφού του έδωσες αυτό το θείο δώρο, βοήθησέ με να το αναπτύξω.

Τότε ξεχώρισε από μέσα από το πλήθος ένας γέρος πλουσιοντυμένος άρχοντας, και είπε στον πατέρα:

— Μή στενοχωριέσαι: Το παιδί σου θα μορφωθή όπως επιθυμείς και όπως παρακαλεις τον Θεό.

Ο άρχοντας αυτός, όπως βέβαια θα καταλάβατε, δεν ήταν άλλος από τον πλούσιο κόμητα Γκραβίνα. Πήγε κοντά στον έκθαμβο πατέρα του παιδιού και είπε:

— Ήμουν κι' εγώ μπροστά στην ποιητική μονομαχία. Το παιδί σου μου φάνηκε αληθινά αξιοθαύμαστο και με το δικό του θριάμβευσε. Λοιπόν αφού ο Θεός του έδωσε το θείο χάρισμα της ποίησης, εγώ ύπακούω στο θέλημά του και θα δώσω στο παιδί αυτό όλα τα μέσα για τη μόρφωσή του και θα κάνω ότι μπορώ για να γίνη στάλθήβια ένας μεγάλος ποιητής.

Και πραγματικά, ο κόμης Γκραβίνα πήρε το παιδί στο σπίτι του, και άρχότερα το υιοθέτησε και το αγάπησε και του έδωσε όλα τα μέσα για να γίνη μορφωμένος άνθρωπος. Του πήρε τους καλύτερους δασκάλους. Μόνος του του δίδαξε ρητορική και στιχουργική. Μά το τρυφερό βλαστάρι της ποίησης που από μονάχο του είχε βλαστήσει μέσα στην ψυχή του παιδιού, δεν ξεμυλάθηκε με τις ξερες και στρυφνές διδασκαλίες που τον πότιζαν κάθε μέρα. Διατηρήθηκε χλωρό και τρυφερό και μέρα με την ημέρα μεγάλωνε.

Ο μικρός Τραπάσι έγινε ένας αληθινός λυρικός ποιητής, γεμάτος πάθος και τρυφερότητα. Επειδή όμως έδρισκε πολύ πρόστυχο το όνομά του, και την εποχή εκείνη δλοι οι μορφωμένοι άνθρωποι συνήθιζαν να μεταφράζουν τα όνόματά τους στη λατινική και στην ελληνική, ακολούθησε κι' αυτός τη μόδα κι' από Τραπάσι ονομάσθηκε Μεταστάσιος. Και με το όνομα αυτό έμεινε στην αθανασία.

* *

Σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών, ο Μεταστάσιος ανέβασε στο θέατρο ένα δράμα του, και τέτοιος ήταν ο ένθουσιασμός του κόσμου, που τον ονόμασε «Ρακίνα της Ιταλίας» και ο τίτλος αυτός του είχε μείνει για πολύν καιρό.

Λίγα χρόνια αργότερα, πέθανε ο προστάτης του, ο κόμης Γκραβίνα, και τον άφησε γενικό κληρονόμό του. Κι' ο Μεταστάσιος, πλούσιος πιά, ένδοξος, κοσμαγάπητος, εξακολούθησε να γράφει. Δεν έπαψε ποτέ να ψάλλει, ή μουσα του ήταν ανεξάντλητη. Τζιτζίκι ακούραστο κι' ευτυχισμένο τραγουδούσε ξένοιαστο.

Πέθανε το 1782 σε ηλικία 84 ετών. Άφησε πάνω από ένενήντα έργα, δράματα, δρατόρια και έλεγεία.

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟ ΧΑΡΡΥ ΚΟΜΠΛΕΝ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΛΑ'.

Ο Καροτής έφυγε κι' απ' την αυλή εκείνη κακώς έχοντας. Κάθησε λίγο στον ήλιο, να σταματήσει και να ξεραθή το αίμα που έτρεχε απ' τ' αυτί του: κι' έπειτα, επειδή ή πείνα εξακολουθούσε να τον θερίζει, επιχείρησε καινούργια περιουσία.

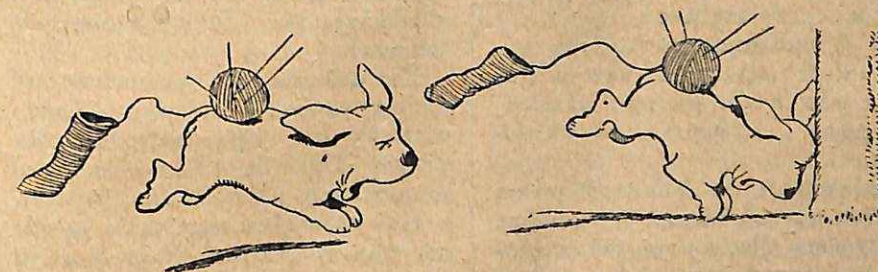
Περπάτησε, περπάτησε, χωρίς να βρή τίποτα να φάη. Επitéλους είδε μιάν αυλόπορτα ανοιχτή και μπήκε μέσα.

«Αν δεν βρω κάτι φαγώσιμο κι' εδώ — συλλογίστηκε — θα πη πως είμαι ο πιο άτυχος σκύλος του κόσμου!»

Και νά, κάπου εκεί ένα μαστέλο με γάλα.

«Καλό είναι, συλλογίζεται ο Καροτής. Κάνει και για τη δίψα και για την πείνα».

Και χωρίς να ξετάση τίποτ' άλλο, χώνει τη μούρη του στο μαστέλο κι' αρχίζει να πίνη. Η γίδα όμως, που προδόλγουν την είχαν άρμεξει, καθώς είδε έναν ξένο σκύλο να πίνη το πολύτιμο γάλα που ένόμιζε πως τ'όχαν μαζέψει για τα γιδάκια της, έτρεξε κοντά μελαζόντας με θυμό.

Την άκουσε ο τράγος με τα γένια και τα μεγάλα κέρατα, ο παλικαράς, έτρεξε κι' αυτός και, βλέποντας τον Καροτή, του ρίχτην' ευθύς και τον άρχισε κουτελιές.

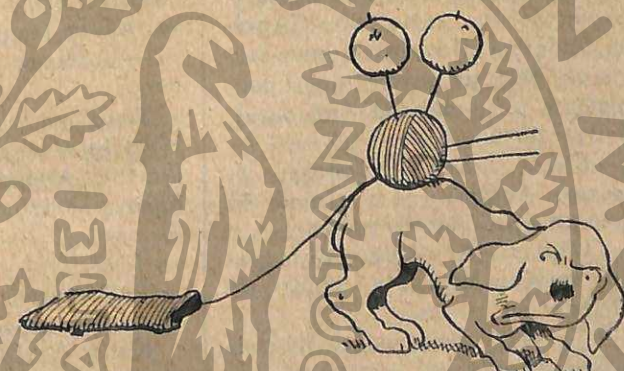
Ο σκύλος ήταν μικρόσωμος, οι κουτελιές ήταν δυνατές, και μιά απ' αυτές, ή δυνατότερη απ' όλες, τον πέταξε σαν τόπι στην άλλη άκρη της αυλής.

Εκεί, σ' ένα πάγκο, ή νοικοκυρά είχε αφήσει το πλέξιμό της, δηλαδή μιά μισοτελειωμένη μάλλινη κάλτσα κι' ένα μεγάλο κουβάρι μαλλι όπου είχε καρφώσει τις βελόνες της.

Κι' ιδες τί κακοτυχία! Απάνω σ' αυτές τις βελόνες, κι' απάνω στις μύτες τους, έπεσε με τη ράχη ο κακόμοιρος ο Καροτής. Φυσικά, οι βελόνες τον τρύπησαν, χώθηκαν στο πετσί του βαθιά, και το κουβάρι έμεινε έτσι καρφωμένο στη ράχη του. Όταν έκαμε να φύγει, ούρλιαζοντας από τον πόνο, το πήρε κι' αυτό μαζί του. Κι' ή μισοτελειωμένη κάλτσα, ένωμένη με το κουβάρι, σερόνταν από πίσω του...

Τρέχοντας αλαλιασμένος, χτύπησε με δομή στη ρίζα μιάς μηλιάς. Η μηλιά σείστηκε και μερικά γινωμέτα μύλα έπεσαν απ' τα κλαδιά της. Δυό απ' αυτά βρήκαν τις βελόνες και στάθηκαν σ' αυτές καρφωμένα. Έτσι ο Καροτής, που εξακολούθησε να τρέχει, κουβαλούσε τώρα μαζί του το κουβάρι, το πλεχτάρι, τις βελόνες και δυό μύλα!

Αξαφνα, ή κάλτσα που σερόνταν, σκάλωσε στο κλαδί ενός χαμόδεντρου. Ο Καροτής, έννοείται, δεν στάθηκε να την ξεσκαλώση, ούτε το κα-

ISOLDE KURZ

ANAMONH

Στου δρόμου δίπλα την όχτιά, στα θαλασσιά ντυμένη Με γυνά πόδια μιά μικρή στέκει και περιμένει. Στα σπάρτα πλαί της θωρώ και σε' άγρια ρείκια μόνη, Τα μάτια εκεί στα πέρατα του δρόμου να στηλώνη.

Χαρά, που δεν επέτησε ποτέ στο φτωχικό μου, Έβγηναι και σε καρτερώ στην άκρη εδώ του δρόμου. Και λαχταρώ κι' όλο κοιτώ μακριά, μη σ' αντικρύσω, να τρέξω μ' ανοιχτή άγκαλιά, Χαρά, να σ' άπαντήσω.

Και με καρδούλα που χτυπά, με προσδοκία γιομάτη, Τον καβαλλάρη που περνά και το φτωχό διαβάτη, Ρωτά, στο δρόμο τη Χαρά μην έτυχε να ιδούνη. Μά όλοι της ρίχνουν μιά ματιά, γελούν και προσπερνούν.

Κι' αγάλια ή μέρα σώνεται κι' ο δρόμος έρμος μένει. — Ως πότε, Θεέ μου, τη Χαρά του κάκου θα προσμένη; Κόκκινος πέφτει στα βουνά ο ήλιος και βραδυάζει Κι' ή έρμη μικρούλα ή γαλανή σε' άγέρι ξεπαγιάζει.

Την όψη της ή άπονη βοοχή τη μαστιγώνει, Μά εκείνη πάντα καρτερεί μες στο σκοτάδι μόνη. — Θεέ μου, μην πέρασε ή Χαρά στο κάτασπρό της άτι Και τ' άλλο, το πιο μακρινό μην πήρε μονοπάτι;

Ριζώνουνε τα πόδια της στη γή, τα μάτια κλείνει, Μά οι γαλανές άχτίνες τους λουλούδια έχουνε γίνει. Κι' όπως του κάκου τη Χαρά στο δρόμο περιμένει, Νοιώθει πως φεύγει απ' τη ζωή σ' ένα όνειρο δοσμένη.

Μ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ Μ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

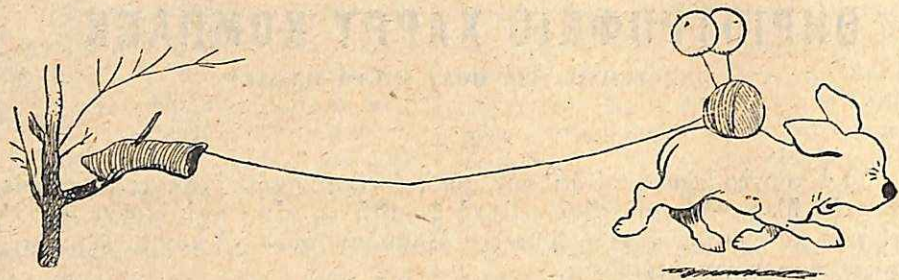
Υπαγορεύοντας μιά ημέρα ο Μ. Ναπολέων, σ' ένα ιδιαίτερό του γραμματέα, τον είδε στον καθρέφτη, να παίρνει γρήγορα-γρήγορα μιά πρέζα ταμπάκο απ' τη χρυσή του ταμπακιέρα.

Ο Αυτοκράτωρ τότε έστριψε και βλέποντας να την κρατη ακόμα στα χέρια του του είπε:

— Κράτησε την, φίλε μου, είναι πολύ μικρή για τους δυό μας.

(Από το Γαλλικό)

Β. Κ. Μ.

τάλαβε κᾶν. Καί καθὼς ἐξακολουθοῦσε νὰ τρέχει, ἡ κάλτσα ξεπλεκόταν κι' ἡ κλωστή ποὺ τὴν ἔκρινε μὲ τὸ κουβάρι, ὅλο καὶ μακραίνει, μακραίνει.
(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΣΤΕΡΩ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ!

— Γειά σου, Κολητήρι, καλὰ τὰ κατὰζερες!

— Ἀστέρω εἶναι τ' ὄνομά μου, κινηματογραφικὸς ἀστήρ! Ὅχι Κολητήρι... ὀρίστε μας!

Κι' ἡ σπιθαμιαία φασουλίσσα γύρισε καὶ μὲ κοίταξε μὲ κάτι μάτια, μὰ μὲ κάτι μάτια, μπρρρ... Παναγίτσα μου!... Τρέμω καὶ νὰ τὰ θυμάμαι.

Φαντασθῆτε τα. Δυὸ καρβουνάκια ἀναμένα μὰ ποὺ διατηροῦν τὸ μαῦρο τους χρώμα. Μὲς ἀπ' τὰ μαῦρα καρβουνάκια ξεπετιοῦνται δυὸ ἀστραπὲς σὰν αἰχμηρὲς λεπίδες ποῦρχονται καὶ σὲ χτυπᾶνε καταμούτσουνα. Μπάμ!... Κι' ὕστερα εἶναι καὶ τὰ φρύδια ποῦναι τόσο παράξενα, τοξωτά, σχεδὸν κολλημένα τὶνα μὲ τᾶλλο, καὶ σ' ἐλάχιστη ἀπόσταση ἀπ' τὴν κόρη τῶν ματιῶν, ἔτσι ποὺ τ' ἀγγίξουν ἀκόμα κι' ὅταν δὲν λὲς τὴν κυρά τους Κολητήρι. (Τώρα κατὰ πόσο σὰς ἔδωκα νὰ καταλάβετε τ' «ἀστραποβόλα» μάτια τῆς Ἀστέρας, δὲν ξέρω. Πάντως ἔξυπνα παιδιὰ εἶστε σεῖς, μὲ φαντασία, καὶ συμπληρώστε μόνα σας τὰ ὑπόλοιπα). Πάει κι' αὐτό.

— Καλὰ, καλὰ, Κολητήρι, ἂ, παρντόν, Ἀστέρω, δὲ σ' εἶπαμε δὰ καὶ καμπούρα, γιὰ νὰ θυμώσης.
— Οὐμ, σὰ θὲς πέ με καμπούρα· δὲ μὲ νοιάζει. Μήπως κι' εἰμαι; μὰ Κολητήρι ὄχι.
— Ἀ, ὥστε ἀναγνωρίζεις πὼς εἶσαι Κολητήρι; ἔ, γι' αὐτὸ θυμώνεις.
— Ὅχι, ὄχι δὲν εἰμαι. Ἀστέρω κινηματογραφικὸς ἀστήρ! Τελείωσε. Καὶ ξέρεις, μὴ μὲ παραφουρκίζεις γιὰτὶ δὲ θὰ σοῦ ξαναρμέξω τὴ Μαρίκα; (ἡ Μαρίκα εἶναι ἡ κατόικα τῆς Ἀστέρας, ὄχι κανένα κοριτσάκι· νὰ ἐξηγιόμαστε).

— Τί μὰς λές; καὶ δὲν τὴν ἀρμέγω μόνη μου; σ' ἔχω ἀνάγκη, Κολητήρι;

— Ἀ, ὥστε ἀναγνωρίζεις πὼς εἶσαι Κολητήρι; ἔ, γι' αὐτὸ θυμώνεις.
— Ὅχι, ὄχι δὲν εἰμαι. Ἀστέρω κινηματογραφικὸς ἀστήρ! Τελείωσε. Καὶ ξέρεις, μὴ μὲ παραφουρκίζεις γιὰτὶ δὲ θὰ σοῦ ξαναρμέξω τὴ Μαρίκα; (ἡ Μαρίκα εἶναι ἡ κατόικα τῆς Ἀστέρας, ὄχι κανένα κοριτσάκι· νὰ ἐξηγιόμαστε).

— Τί μὰς λές; καὶ δὲν τὴν ἀρμέγω μόνη μου; σ' ἔχω ἀνάγκη, Κολητήρι;

— Ἀ, ὥστε ἀναγνωρίζεις πὼς εἶσαι Κολητήρι; ἔ, γι' αὐτὸ θυμώνεις.
— Ὅχι, ὄχι δὲν εἰμαι. Ἀστέρω κινηματογραφικὸς ἀστήρ! Τελείωσε. Καὶ ξέρεις, μὴ μὲ παραφουρκίζεις γιὰτὶ δὲ θὰ σοῦ ξαναρμέξω τὴ Μαρίκα; (ἡ Μαρίκα εἶναι ἡ κατόικα τῆς Ἀστέρας, ὄχι κανένα κοριτσάκι· νὰ ἐξηγιόμαστε).

ρι... Γελᾶς μόνο καὶ ξεμπερδεύεις.
Ὁ κῆπος τοῦ σπιτιοῦ εἶναι βαθὺς καὶ πυκνός. Στὴ δεξιὰ γωνιά του, κοντὰ στὸ πηγάδι μὲ τὴ «τουλούμπα» (ἔτσι λένε ἐδῶ τὴν τρόμπα) εἶναι ἕνα κίτσκι, φτεισμένο μὲ χοντροὺς κορμούς δέντρων καὶ σκεπασμένο μὲ περικοκλάδες πυκνὲς-πυκνὲς.

Ὅταν χάσης τὴν Ἀστέρω, τίς ὥρες ποὺ δὲν ἔχει δουλεῖ, ἐκεῖ θὰ τὴν βρῇς, ξαπλωμένη στὸ γρασιδί ποὺ φυτρώνει μὲς στὸ κίτσκι, νάχρη πιάσει ψιλὴ κουβέντα μὲ τὴ Μαρίκα τῆς.

Ποτὲ ὅμως δὲν μπόρεσα νὰ μάθω σὰν τί ὁμιλίες κάνεις μὲ τὴν κατικούλα τῆς, γιὰτὶ μόλις μὲ δῇ, πετάγεται καὶ φεύγει. Τελείωσε. Δὲ μὲ παραχωνεύει, εἶπε, ἀπὸ τότε ποὺ τὴ λέω Κολητήρι.

Μὰ σήμερα τὸβαλα πείσμα, θὰ τὴν τσακίσω στὰ πράσα, χωρὶς νὰ μὲ πάρη χαμπάρι.

Θάταν ἡ ὥρα τέσσερις τὰπόμευμα. Ὅλοι κοιμόνταν. Ἡ Ἀστέρω ἤξερα πὼς θάβηκε στὸ κίτσκι. Σίμωσα σιγά-σιγά μὲ πνιχτὰ βήματα, προσπαθώντας, νὰ μὴ κάνω κανένα κρότο. Τὸ πρῶτο ποὺ ἔπεσε στὸ μάτι μου, ὅταν τράβηξα ἡσυχα λίγες περιπλοκάδες, ἦταν ἡ ποῦδρα μου, καὶ τὸ κρεγιόν μου, πεσμένα πάνω στὸ χορτάρι. — Μπά;... Ἀπὸ πάνω ἡ Μαρίκα (γυναίκα δὲν εἶναι κι' αὐτή;!) τὰ κοίταζε μὲ περιέργεια. Σίγουρα θὰ ρωτοῦσε τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἂν εἶναι κατὰλληλα «πρὸς βρῶσιν»!...

Κι' ἄξαφνα εἶδα καὶ τὴν Ἀστέρω. Μοῦχε γυρισμένη τὴ ράχη, μὰ δ,τι ἔβλεπα ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ μὲ φωτίσει. Εἶχε βγάλει τὸ χοντρὸ χωριάτικο φουστάνι τῆς, μὲ τὰ κόκκινα καὶ κίτρινα τετράγωνα, καὶ φοροῦσε ἕνα πρασινωπὸ ζακετάκι δικό μου, ποὺ τῆς ἔρχόταν ἴσα-ἴσα, γιὰ φόρεμα!... Στεκόταν μπροστὰ σ' ἕνα μεγάλο κορμάτι τζάμι ποῦχε στήσει ὀρθὸ στὶς πρασινάδες, καὶ τῆς χρησίμευε γιὰ καθρέφτης. Τώρα καταγινόταν νὰ ξεμπλέξῃ τὰ κοσιδία τῆς. Ἄλλο «θαῦμα ἰδέσθαι» κι' αὐτὰ τὰ περίφημα κοσιδία τῆς Ἀστέρας. Ὅπως ἔχει μάλλον κοντὰ καὶ πολὺ λίγα καλλὰ (φυσικά, ἀφοῦ ἔχει τόσο μυαλά!) καὶ τῆς πλέκει δυὸ πολὺ σφιχτὲς κοσιδίδες ἡ μάννα τῆς, μοιάζουν σὰν δυὸ ἀντεράκια. Ἡ καλλίτερα σὰν δυὸ κερατάκια πῶχουν φυτρώσει ἀνάποδα στὸ κεφάλι τῆς.

Μὲ μὴ καταπληχτικὴ ταχύτητα ξεμπλέκει τὰ κοσιδία τῆς ἡ Ἀστέρω. Μὲ τὸ χτενάκι μου (κακόμοιρα πράγματα μου, τίποτα δὲν ἀφῆρα, ἐπιτέλους;) τὰ χτενίζω μὲ φούρια, (Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

Μὲ μὴ καταπληχτικὴ ταχύτητα ξεμπλέκει τὰ κοσιδία τῆς ἡ Ἀστέρω. Μὲ τὸ χτενάκι μου (κακόμοιρα πράγματα μου, τίποτα δὲν ἀφῆρα, ἐπιτέλους;) τὰ χτενίζω μὲ φούρια, (Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

Μὲ μὴ καταπληχτικὴ ταχύτητα ξεμπλέκει τὰ κοσιδία τῆς ἡ Ἀστέρω. Μὲ τὸ χτενάκι μου (κακόμοιρα πράγματα μου, τίποτα δὲν ἀφῆρα, ἐπιτέλους;) τὰ χτενίζω μὲ φούρια, (Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΖΗΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ MARK TWAIN

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Ὁ Σερ Χούγκ ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ γιὰ νὰ παρευρεθῇ στὴ στέψη, ἐξακολούθησε. Ἐχει πεποίθησῃ πὼς θὰ τὸν κάνουν λόρδο. Γιὰτὶ ὁ λόρδος-προστάτης τὸν ἔχει σὲ μεγάλη εὖνοια.

— Ποιὸς λόρδος-προστάτης; ρώτησε ὁ Ἐδουάρδος.

— Ἡ ἐξοχότητά του ὁ δοῦξ τοῦ Σόμερσετ.

— Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ δοῦξ τοῦ Σόμερσετ;

— Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸν ἐντιμότατο Σέϋμωρ, κόμητα τοῦ Χέρτφορντ.

— Καὶ ἀπὸ πότε ἐγίνε δοῦξ καὶ λόρδος-προστάτης;

— Ἀπὸ τῆς τριάντα τοῦ περασμένου Γενάρη.

— Μπορῶ νὰ μάθω ποιὸς τοῦ ἔδωσε αὐτὸ τὸν τίτλο; ρώτησε αὐστηρὰ ὁ βασιλιάς.

— Αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸν πήρε μοναχὸς του, μὲ τὴ συγκατάθεση τοῦ μεγάλου συμβουλίου καὶ τοῦ βασιλιά.

— Τοῦ βασιλιά; Ποιανοῦ βασιλιά; ἔκανε μὲ ὀρμὴ ὁ Ἐδουάρδος.

— Τοῦ βασιλιά, πὼς τὸ λένε; (Καλὲ τί ἔχει πάθει τοῦτος ὁ μικρός;) Ἐναν ἔχομε, δὲν εἶναι κι' ἄλλος.

Τοῦ Μεγαλειότατου βασιλιά μας Ἐδουάρδου τοῦ ς' ποὺ ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυχρονίξῃ. Εἶναι σι' ἀλήθεια ἕνας πολὺ ὠραίος καὶ καλόκαρδος πρίγκηπος, καὶ εἴτε σωστό, εἴτε πειραγμένο εἶναι τὸ μυαλό του, τὸ ἴδιο κάνει. Ἀλλωστε φαίνεται ὅτι ἡ ἀρρώστεια τοῦ ὅσο πάει γίνεται καλύτερα καὶ ὅλα τὰ στόματα δὲν λένε παρὰ μόνον τὸ καλὸ του. Γι' αὐτὸ παρακαλοῦμε ὅλοι μας τὸ Θεὸ νὰ τὸν πολυχρονίξῃ καὶ νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ κυβερνήσῃ πολλὰ χρόνια τὴν Ἀγγλία. Γιὰτὶ ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ἔδειξε τί εὐσπλαχνικὴ καὶ πονετικὴ καρδιά ποὺ ἔχει καὶ ἀρχισε τὴν βασιλεία του μὲ μὴ φιλόδοξη πρᾶξη, χαρίζοντας τὴ ζωὴ στὸ γέρο δοῦκα τοῦ Νόρφολκ. Καὶ τώρα λένε ὅτι ἔχει σκοπὸ νὰ καταργήσῃ ὅλους τοὺς σκληροὺς καὶ ἀπάνθρωπους νόμους, ποὺ κάνουν τὸ φτωχὸ λαὸ νὰ ὑποφέρει.

Αὐτὰ τὰ νέα ἔκαναν τὸ βασιλιά νὰ μείνῃ ἄφωνος ἀπὸ ἐκπληξή καὶ τὸν βύθισαν σὲ τέτοια βαθειὰ συλλογὴ ποὺ ἔπαψε πιά νὰ παρακολουθεῖ τὰ λεγόμενα τοῦ γέρου. Ἀναρωτιόταν ἂν ὁ «ὠραίος καὶ καλόκαρδος πρίγκηπος» ἦταν τὸ ζητιανόπουλο

ἐκεῖνο ποὺ ντυμένο μὲ τὰ ρούχα τὰ δικά του εἶχε ἀφήσει στὸ παλάτι. Αὐτὸ τοῦ φαινόταν ὀλίγελα ἀπίθανο· τὸ φέριμὸ του καὶ ἡ ἐμίλια του μόνάχα θὰ εἶχαν μαρτυρήσει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ. Καὶ ἂν ἀκόμη εἶχε δοκιμάσει νὰ παρουσιασθῇ ὡς ὁ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας, σίγουρα δὲν θ' ἀργῶσε νὰ φανερωθῇ ποῖος ἦταν καὶ τότε εὐθὺς θὰ ψάχναν νὰ βροῦν τὸν ἀληθινὸ πρίγκηπα. Ἦταν ποτὲ δυνατόν οἱ αὐλικὸι νὰ ἔδωζαν κρυφὰ στὴ θέσῃ του κανένα ἄλλο ἀρχοντόπουλο; Ὅχι, αὐτὸ δὲν θὰ τὸ παρὰδεχόταν ὁ θεὸς του — ἦταν παντοδύναμος καὶ μόλις ἀνακάλυπτε τὴ συνωμοσίαν, θὰ τὴν κατέπνιγε εὐθὺς.

Ὅσο καὶ νὰ συλλογιζόταν, δὲν ἔβγαζε κανένα συμπέρασμα. Ὅσο περισσότερο ἀνασκόλευε αὐτὸ τὸ μυστήριον, τόσο πιδ ἄλυτο τοῦ φαινόταν, καὶ τόσο περισσότερο τοῦ πονοῦσε τὸ κεφάλι καὶ τόσο χειρότερα κοιμόταν. Ἡ ἀνυπομονησία του νὰ γυρίσῃ πίσω στὸ Λονδίνο μεγάλωνε ὥρα μὲ τὴν ὥρα κι' ἡ φυλακὴ τοῦ φαινόταν ἀβάσταχτη.

Ὁ Χένδον, βλέποντας τὴ μελαγχολία τοῦ προστατευομένου του, προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἀλλ' οἱ προσπάθειές του ἦταν μάταιες. Ὅσο τόσο δυὸ γυναῖκες, ποὺ τίς εἶχαν φέρεῖ τίς τελευταῖες ἡμέρες στὴ φυλακὴ καὶ τίς εἶχαν δέσει κοντὰ τους εἶχαν μεγαλύτερη ἐπιτυχία. Τὰ γλυκά τους λόγια καὶ οἱ μητρικὲς φροντίδες τους ἔδωσαν στὸ μικρὸ βασιλιά πίσω τὴ γαλήνη καὶ τὸν ἔκαναν νὰ ἀνέχεται τὴ δυστυχία του μὲ ὑπομονή.

Ὁ βασιλιάς αἰσθάνθηκε μεγάλη συμπάθεια γι' αὐτὲς τίς δυὸ γυναῖκες καὶ ἐνοίωσε ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστηση μὲ τὴ μητρικὴ συντροφιά τους, ποὺ εἶχε τόση καλὴ ἐπιρροὴ ἐπάνω του. Τίς ρώτησε γιὰ ποῖον λόγο βρισκόταν στὴ φυλακὴ καὶ ὅταν τὸν εἶπαν ὅτι ἀνήκαν στὴν αἵρεση τῶν Ἀναβαπτιστῶν γέλασε καὶ εἶπε:

— Εἶναι αὐτὸ κανένα ἐγκλημα ποὺ ἀξίζει νὰ τιμωρεῖται μὲ φυλάκιση; Μοῦ κάνει πολλὴ λύπη ποὺ θὰ χάσω γρήγορα τὴ συντροφιά σας· γιὰτὶ γιὰ ἕνα τέτοιο παραμικρὸ πρᾶγμα δὲν θὰ μείνετε πολὺν καιρὸ ἐδῶ μέσα.

Δὲν τοῦ ἀπάντησαν, μὰ ἡ ἐκφράση τοῦ προσώπου τους τὸν ἔκανε νὰ νηυσυχήσῃ κι' ἐξακολούθησε μὲ ζωηρότερο τόνο:

— Δὲν μοῦ ἀπαντᾷτε· σὰς παρακαλῶ, κάνετε μοι τὴ χάρη καὶ πῆτε μοι ἂν σὰς ἔβαλαν καμμιὰ ἄλλη ἀκόμη τιμωρία. Δὲν πιστεύω, δὲν εἶν' ἔτσι; Προσπάθησαν νὰ ἀποφύγουν νὰ παντῆσουν, μὰ τὸν ἔβαλαν σ' ὑποψία κι' ἔτσι ἐξακολούθησε:

— Μήπως θὰ σὰς μαστιγώσουν; ὄχι, ὄχι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι τόσο σκληροί. Πῆτε μοι πὼς δὲν θὰ τὸ κάνουν.

Οἱ γυναῖκες φαινόταν θλιμμένες καὶ ἀμήχανες. Δὲν ἤθελαν νὰ τὸν ἀφήσουν ὀλίγελα χωρὶς ἀπάντησιν καὶ ἡ μὴ εἶπε μὲ πνιγμένη φωνή:

— Τὰ λόγια σου μὰς συγκινοῦν βαθειά, καλὸ μοι παιδί. Ὁ Θεὸς νάβῃ μαζί σου!

— Σίγουρα θὰ σὰς μαστιγώσουν! φώναξε μ' ἀγανάκτησιν ὁ Ἐδουάρδος. Ὡ, τί σκληροὶ ἄνθρωποι! Ὅχι, μὴν κλαῖτε, δὲν μπορῶ νὰ σὰς βλέπω. Κάνετε κουράγιο. Θὰ πάρω πάλι γρήγορα τὸ θρόνον μου καὶ τότε θὰ σὰς προστατεύσω.

Ὅταν ἔξυπνησε τὸ ἄλλο πρωτὶ ὁ βασιλιάς, βρῆκε τὴ θέσῃ ὅπου ἦταν δεμένες οἱ δυὸ γυναῖκες, ἀδειανή.

— Τίς ἐλευθέρωσαν! φώναξε χαρούμενος. Ὑστερα ὅμως πρόσθεσε μὲ θλίψη: Γιὰ μένα αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀσχημὸ· γιὰτὶ ἦταν ἡ καλύτερη παρηγοριά μου.

Κάθε μιά ἀπὸ τίς δυὸ γυναῖκες εἶχε καρφώσει ἀπὸ μιά κορδέλλα στὸ μανίκι τοῦ γιὰ ἀνάμνησιν. Ὁρκίσθηκε ὅτι θὰ φύλαγε πιστὰ τὰπλοῦκά αὐτὰ ἐνθὺμια καὶ ὅτι μόλις ἐλευθερωνόταν ἀπὸ τὴ φυλακὴ θὰ ἔψαχνε νὰ τίς βρῇ.

Σὲ λίγη ὥρα παρουσιάστηκε ὁ δεσμοφύλακας μὲ τοὺς βοηθοὺς του καὶ τοὺς πρόσταξε νὰ λύσουν τοὺς φυλακισμένους καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσουν στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς. Ὁ βασιλιάς ἦταν ἐνθουσιασμένος. Τί ἀπόλαυση νὰ ξαναδῇ τὸ γαλανὸ οὐρανὸ καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ ὕστερα ἀπὸ τόσες μέρες καθαρὸν ἀέρα. Ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησία του τοῦ φαινόταν ὅτι οἱ δεσμοφύλακες ἀργοῦσαν ὑπερβολικά. Ἐπιτέλους ἦρθε καὶ ἡ δική του ἡ σειρά. Τοῦ ἔλυσαν τίς ἀλυσίδες καὶ τὸν πρόσταξαν αὐτὸν καὶ τὸν Χένδον νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς ἄλλους φυλακισμένους στὴν αὐλὴ.

Ἡ αὐλὴ ἦταν τετράγωνη καὶ πλακοστρωμένη. Οἱ φυλακισμένοι ὀδηγήθηκαν ἀπὸ τὸ δεσμοφύλακα στὴ δεξιὰ πλευρά. Παρατάχθηκαν σὲ μιά σειρά καὶ διατάχθηκαν νὰ μένουν ἀκούνητοι μὲ τὴν πλάτη τους στηριγμένη στὸν τοῖχο. Μπροστὰ τους τετρώθηκε ἕνα μακρὸ σχοινὶ καὶ οἱ βοηθοὶ τοῦ δεσμοφύλακα τοὺς φύλαγαν

αυστηρά. Ήταν ένα κρύο και σκυθρωπό πρωινό. Από βραδύς είχε χιονίσει και τὸ εἶχε κιάλας στρώσει. Ὁ τσουχτερὸς βοριάς ποὺ φυσοῦσε μὲ δύναμη, σήκωνε ψηλὰ τὸ πεσμένο χιόνι καὶ τὸκανε νὰ στροβιλίζῃ.

(Ἀκολουθεῖ). ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΑΝΟΙΞΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

... Ένα χρόνο ἀργότερα, στὴν πατρίδα, μέσ' στὰ μάγια τοῦ Μάη. Δυὸ μέρες εἶχαν περάσει ἀπ' τὸ γυρισμό μου. Καθισμένος κάτω ἀπ' τὸ ἀγρόκλημα, — πόσες φορές τὸ εἶχα δειρευτεῖ μακριὰ σὰν ἤμουνα — κοίταζα τὴ Σουλεϊμά, τὴ μικρὴ ἀφρικανὴ χελώνα, νὰ περπατᾷ.

Ήτανε ἀκόμα οἱ πρώτες ὥρες τῆς μεγάλης χαρᾶς τοῦ γυρισμοῦ. Γιατὶ τὴ χαρά, τὴν ἀπέραντη χαρά, ποὺ νοιώθει σὰν ξαναβρίσκεσαι σπῆτι σου, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας σου, τῶν δικῶν σου, καὶ τῶν ὑπηρετῶν ἀκόμα ποὺ ἀπ' τὰ πολλὰ χρόνια ποὺ τοὺς ξέρεις, τοὺς λογαριάζεις σὰν ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ, — αὐτὴ τὴ χαρὰ ἔρχονται ὥρες ποὺ ἡ κακὴ νοσταλγία γιὰ τὰ ξένα, τοὺς ἀγνωστούς οὐρανοὺς, σοὺ τὴ σὴνει σχεδόν, καὶ τότε, τότε σὲ πιάνει μιὰ ἀκατανίκητη ἐπιθυμία νὰ φύγῃς, νὰ πᾶς ὅπουδὴποτε, μὰ νὰ φύγῃς.

Καὶ θυμάμαι, βλέποντας τὴ χελώνα νὰ περπατᾷ, ἓνα θλιμμένο Μαρτιάτικο δειλινὸ, μιὰ ραγισμένη ἀπ' τὰ χρόνια καὶ τὴ λύπη φωνή, νὰ μοῦ λέῃ: «Δὲ μοῦ λές, ξύπνησε ἡ χελώνα σου;»

Δὲν τὴ βρήκα πίσω, τὴ γιαιδιά ποὺ μοῦ εἶχε κάνει αὐτὴ τὴν ἐρώτηση. Τὸν καιρὸ ποὺ βρισκόμουν μακριὰ, στὴν ἄλλη ἀκρὴ τῆς γῆς, ἄφησε γιὰ πάντα αὐτὸν τὸν κόσμο.

Στὸ γυρισμὸ βρήκα ἀδεια τὴν πολυθρόνα τῆς, τραηγμένη στὴν ἀκρὴ τῆς κάμαρας καὶ σκεπασμένη μ' ἓνα κάτασπρο καναπελάκι, σὰν τὸ νεκροσέντονο ποὺ ρίχνουν στοὺς πεθαμένους.

Εἶχε κλάψει τόσο πολύ, στὸ τελευταῖο μου ταξίδι, λές καὶ καταλάβαινε πὼς δὲ θὰ μὲ ξανάβλεπε πιά.

Ήτανε μιὰ γυναίκα τοῦ περασμένου αἰῶνα· μὲ τὸ θάνατό της κόπηκαν δεσμοὶ παλιῶν χρόνων ποὺ τίποτα πιά δὲν μπορεῖ νὰ ξαναφέρει. Τώρα ἡ φλόγα ποὺ ζοῦσε στὰ μάτια της, στὴν ψυχὴ της ἔσβησε, ἢ ποῖς τὸ ξέρε, πῆγε σ' ἄλλους κόσμους νὰ λάμψῃ.

Κι' ὅμως πόσο μοῦ σφίγγεται ἡ ψυχὴ μὲ τὸ θάνατό της!..

(Pierre Loti) ΒΑΣΟΥΛΑ ΜΠΟΥΡΝΙΑ

«Ὁ Γυριστὴς, κρατώντας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ τὸν κοιμισμένο Ριρή...»
(Σελ. 511, στ. γ')

Η ΓΑΛΑΖΙΑ ΜΑΜΜΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HENRI JEANNE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

«Ἄν δὲν ἦταν τὸ συμφέρο, δέκα φορές ὡς τώρα θὰ εἶχε στείλει στὸ διάβολο τὸν «τύραννό» του...»

Μὲ τὸν Κομφούλη, περίμετε τώρα κοντὰ στὸ αὐτοκίνητο. Κι' ἄμα πλησίασε ὁ Φιλμάκης, τὸν ἄρχιζε:

— Δὲ μοῦ λές ἐσύ, νιάνιαιο, σοῦ φαίνεται πὼς μ' ἔχεις στὴν ὑπηρεσία σου;

— Ναί, ἀλλὰ δὲν θὰ σὲ κρατήσω πολὺ, ἀποκρίθηκε ἀπαθέστατα ὁ μικρὸς ἡθοποιός, γιατί δὲ μοῦ κάνεις.

— Ἄ, ἔτσι; Τώρα θὰ νομίζεις πὼς παίζεις κανένα κωμικὸ ρόλο...

— Ἄφησε, σὲ παρακαλῶ, τὰ λόγια Πρέπει νὰ μποῦμε στὸ αὐτοκίνητο. Μᾶς κυνηγοῦν.

— Σᾶς κυνηγοῦν; ἔκαμε ὁ Τρινολὰ ἀνοίγοντας ἓνα στόμα σὰ φοῦρνο καὶ γουρλώνοντας τὰ μάτια.

— Μάλιστα, κύριε!.. Κλέψαμ' ἓνα παιδί... Αὐτὸ ἐδῶ. Γρήγορα! Ὅλοι στὸ αὐτοκίνητο καὶ δρόμο, μὴ μᾶς φτάσουν!

Ὁ Τρινολὰ δὲν ἤξερε πιά τί νὰ κάμῃ καὶ τί νὰ πῇ. Νὰ σταθῇ, νὰ χάσῃ καιρὸ, μαλάνοντας τὸ Φιλμάκη καὶ ζητώντας ἐξηγήσεις; Ἡ νὰ τὸν πάρῃ καὶ νὰ φύγουν ἀμέσως, γιὰ νὰ μὴν ἔχῃ «ἱστορίες» μ' ἐκείνους ποὺ τὸν κυνηγοῦσαν;

— Ὁραῖα! Ὁραῖα! γρίνιαζε ὡστόσο. Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε!.. Ἐκλεψες ἓνα παιδί... Ἀπὸ ποιούς; πὼς; γιὰ ποῖο λόγο;

— Ὁ Γυριστὴς θὰ σοῦ τὰ πῇ καθὼς θὰ πηγαίνουμε. ἀποκρίθηκε ὁ Φιλμάκης. Δὲν ἔχουμε καιρὸ, σοῦ λέω.

— Μὰ ἐλπίζεις πὼς θὰ πάρω τώρα μαζί μου τὸ κλεψιμὸ σου καὶ θὰ σοῦ γίνω συνέννοχος; φώναξε ὁ Τρινολὰ μὲ θυμὸ.

— Ἔτσι λογαριάζω...

— Λογαριάζεις χωρὶς τὸν ξενόδοχο!

Κι' ὁ Τρινολὰ στάθηκε μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου, γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τάχα τὸ Φιλμάκη νὰ νεβῇ.

— Καλὰ, θὰ ἰδοῦμε! φώναξε αὐτός. Ἡ θὰ μᾶφήσης νὰ πάρω μαζί μου τὸ μικρό, ἢ θὰ μείνω κι' ἐγὼ μαζί του, γιὰ νὰ μὲ τσακώσουν αὐτοὶ ποὺ μᾶς κυνηγοῦν! Ἐσὺ θάσαι μακριὰ, ὅταν αὐτοὶ θὰ μ' ἔχουν κάνει κιμά!

— Ἄ, ἔτσι; οὐρλιασε ὁ Τρινολὰ.

— Ἔτσι βέβαια! Κι' ὕστερα κάμε καλὰ μὲ τὴ Ρωξάνη Ἀνεμώνη. Ἐγὼ δὲ θὰ παίξω στὸ ἔργο της.

— Μ' ἂν θὰ μείνῃς νὰ σὲ κάμουν κιμά, εἶπε μαλακώτερα ὁ Τρινολὰ, βέβαια δὲ θὰ παίξῃς στὸ ἔργο της, οὔτε σὲ κανένα ἄλλο... Ἀχ, μικρόδιο, τί μοῦ κάνεις! Ἐσὺ σὲ λίγο θὰ μὲ τραβᾷς ἀπὸ τὴ μύτη!

Καὶ χωρὶς τάχα νὰ τὸ καταλάβῃ, ἔτσι καθὼς κουνιόταν ἀπ' τὸ θυμὸ, ἀπομακρύνθηκε ἀπ' τὴν πόρτα. Ἀμέσως ὁ Φιλμάκης ἀνέβασε στὸ αὐτοκίνητο τὸ Ριρή, ποὺ περίμενε μὲ ἀγωνία τὸ τέλος αὐτῆς τῆς φιλονεικίας. Ἀνέβηκε πίσω του κι' αὐτὸς καὶ φώναξε:

— Ἐμπρός, Τρί!.. Δρόμο, γιὰ νὰ μὴ τὸ μετανοήσῃς!.. Ἐλα, Γυρι-Γύρι, καὶ σὺ! ἀκόμα δὲν ἀνέβηκες;

Ὁ Τρινολὰ δὲν εἶχε πιά ἀντίρρηση. Κάθησε στὸ τιμόνι μὲ τὸν Κομφούλη, καὶ τὸ αὐτοκίνητο ξεκίνησε.

Καθισμένοι κοντὰ-κοντὰ, ὁ Φιλμάκης κι' ὁ Ριρὴς ἐξακολουθοῦσαν τὴν ὁμιλία ποὺ εἶχαν ἀρχίσει στὸ ὑπόγειο. Ὁ νεαρὸς ἡθοποιὸς ρωτοῦσε, ἐξέταζε τὸν προστατευόμενό του, μὰ κι' αὐτὸς, δειλὰ-δειλὰ, τοῦ ἔκαν' ἐρωτήσεις. Σαστισμένος ἀκόμα, ὁ μικρὸς προσπαθοῦσε νὰ κατατοπισθῇ, νὰ καταλάβῃ, νὰ μάθῃ. Ποιοὶ ἦταν ἐπιτέλους αὐτοὶ ποὺ τὸν ἐβγαλαν ἀπὸ τὴ φυλακὴ του καὶ τὸν ἐπαιρναν τώρα μαζί τους μ' ἓν' αὐτοκίνητο; Καλὸ βέβαια ἀνθρώποι θάταν, ἀφοῦ τοῦ ἔκαναν τέτοιο καλὸ μὰ κι' ὁ ψηλὸς ἐκεῖνος μὲ τὴ μηχανή, κι' ὁ Φιλμάκης ἀκόμη, τοῦ φαίνον-

ταν κάπως ἀλλόκοτοι... Ἀλήθεια, μὴν ἦταν ὄντα υπερφυσικά; Μὴν ἦταν ἄγγελοι μὲ φορεσιὰ ἀνθρώπου;..

— Ὁραῖα! εἶπε μιὰ στιγμὴ καθὼς ἔτρεχε τὸ αὐτοκίνητο.

— Σᾶρέσει;.. Δὲν εἶναι διασκεδαστικὸ νὰ τρέχῃ κανένας μὲ αὐτοκίνητο;.. Δὲν πιστεύω νὰ πῆγες πολλὰς φορές...

— Ὁχι, ποτέ... ἀπὸ τότε...

— Ἔ, βέβαια, ὅλοι δὲν ἔχουν στὴ διάθεσή τους αὐτοκίνητα σὰν καὶ μένα... Μὰ ὁ παππούς σου, ὅταν ζοῦσε, δὲν σὲ πῆγαινε περίπατο;

— Ποτέ!.. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ μ' ἔφερε σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι, δὲν ξαναβγήκα...

— Δηλαδή, ὀλάκερα χρόνια!.. Τότε λοιπὸν δὲν ξέρεις τὸν κόσμο; Δὲν εἶδες ποτέ σου τίποτα; Στοιχηματίζω πὼς δὲν ξέρεις οὔτε τί θὰ πῇ ἀεροπλάνο!

Ὁ Ριρὴς δὲν εἶχε ἰδέα.

— Ἀμὴ κινηματογράφος; ρώτησε ὁ Φιλμάκης μὲ σπουδαιότητα. Πῆγες ποτέ σου σὲ κινηματογράφο;

— Τί θὰ πῇ αὐτό; ρώτησε ταπεινὰ ὁ Ριρὴς.

— Ἀλήθεια, δὲν ξέρεις; φώναξε ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης μὲ μεγάλη ἀπορία. Μὰ δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ κι' ἄλλο παιδί στὴν ἡλικία σου ποὺ νὰ μὴν ξέρῃ τὸν κινηματογράφο καὶ τὸ Φιλμάκη! Ἐγὼ, ἐγὼ ποὺ σοῦ μιλῶ, εἶμαι ὁ Φιλμάκης ὁ ἴδιος! Ἀκούς;

Ὁ Ριρὴς τὸν κοίταζε σαστισμένος. Ὁ προστάτης του τὸν λυπήθηκε κι' ἄλλαξε τόνο.

— Ἄς εἶναι, εἶπε, δὲν πειράζει. Τώρα θὰ τὰ ἰδῇς καὶ θὰ τὰ μάθῃς ὅλα. Ἐχω νὰ σοῦ δείξω πράγματα!.. Ἐτοιμάσου, θὰ διασκεδάσῃς πολὺ. Μὰ καὶ γιὰ μένα θὰ εἶναι διασκεδαστικὸ νὰ βλέπω κάθε στιγμὴ τὴν ἐκπληξή σου...

Καὶ σοβαρότερα, πρόσθεσε:

— Θὰ εἶμαι ὁ δάσκαλός σου... θὰ εἶσαι ὁ μαθητὴς μου!

Συγχρόνως ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ Ριρὴ καὶ τὸ πόδι τοῦ Μιστοῦ — ποὺ καθόταν ἵσυχια μπροστὰ στὸ μικρὸ του κύριο — καὶ μ' ἐπισιμότητα εἶπε:

— Τελειώσε! Σᾶς ἀναλαμβάνω!

Κι' ἀγκαλιάζοντας τὸ λαϊμὸ τοῦ Ριρὴ, ἐξακολούθησε:

— Θὰ τὰ πᾶμε καλὰ, θὰ ἰδῇς! Μαζί μου δὲν στενοχωριέται κανένας ποτέ!

Ἀλλὰ ὁ μικρὸς εἶχε κουρασθεῖ ἀπὸ τίς τόσες συζητήσεις. Δὲν εἶχε πιά τὴ δύναμη οὔτε νὰ μιλῇ οὔτε νὰ κούνη. Τὸν ἐλίχνιζε τὸ κούνημα τοῦ ἀμαξιοῦ. Καὶ σὲ λίγο ἀποκοιμή-

θηκε μὲ τὸ κεφάλι στὸν ὦμο τοῦ προστάτη του.

— Ἐφυγε γιὰ τὴ χώρα τῶν ὀνείρων, εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Φιλμάκης. Ὅταν θὰ ξυπνήσῃ, θὰ τρίβῃ τὰ μάτια του νομίζοντας πὼς ὀνειρεύεται ἀκόμα. Θὰ τὸν κάνω νὰ ἰδῇ κάτι θαυμάσιο!

Τὸ αὐτοκίνητο σταμάτησε μπροστὰ στὸ ξενοδοχεῖο ὅπου ἔμενε ὁ Τρινολὰ κι' ὁ θιασός του.

Ἀμέσως ἡ μὲς Ρόζα Μὼδ καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἡθοποιοὶ βγήκαν καὶ τὸ τριγύρισαν, ἀνυπόμονοι νὰ μάθουν τί συνέβαινε μὲ τὸ Φιλμάκη. Ὁ Τρινολὰ ὅμως δὲν εἶχε καμμιά διάθεση νὰ τοὺς δώσῃ ἐξηγήσεις. Τοὺς παρέπεμπε στὸν Κομφούλη καὶ, πη-

«Καλέ, σὺ μ' ἔδεσες ἔτσι;»
(Σελ. 511 στ. γ')

δώντας ἀπὸ τὸ καθισμά του, ἔτρεξε στὴν πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου νὰ τὰ φάλλῃ λίγο τοῦ Φιλμάκη.

Ἀλλ' αὐτὸς τὸν πρόλαβε.

— Εὐχαριστῶ, τοῦ εἶπε, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὥρα γιὰ συγχαρητήρια. Ἐνα πρᾶγμα μόνον ἐπείγει τώρα: νὰ βάλουμε στὸ κρεβάτι τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ παιδί!

— Μὲ τὰ σωστά σου; τὸν ἔκοψε ὁ θεατρὼν. Ἐννοεῖς νὰ ἐξακολουθήσῃς τίς τρέλλες σου, ὡς πού νὰ ἐπέμβουν οἱ χωροφύλακες; Γιατὶ ἐκεῖ θὰ φτάναμε, ἂν σάφινά νὰ κά- νῃς ὅ,τι θέλεις. Μὰ ὅχι! Ὁ Γυρι- στὴς μοῦ τὰ εἶπε ὅλα. Τὸ παιδί ποὺ ἔκλεψες χωρὶς κανένα λόγο, θὰ τὸ στείλουμε τώρα πίσω. Ἐσὺ θὰ μείνῃς ἐδῶ. Δὲν ὑπάρχει πιά φόβος γιὰ σὲ κάμουν κιμά.

— Δὲν θὰ στείλουμε πίσω τίποτα,

ἀγαπητέ μου Τρινολὰ! εἶπε ὁ Φιλμάκης. Ἀλλοιῶτα σοῦ φεύγω καὶ γώ.

— Ἔτσι ἔ; Για νὰ μείνῃς λοιπόν, θέλεις νὰ σοῦ δώσω τὴν ἀδεια νὰ κλέβῃς παιδιὰ ἀπ' τὰ μέρη ποὺ περνοῦμε γιὰ τὴ δουλειὰ μας;

— Μεγαλοποιεῖς φίλτατε, τὰ πράγματα. Δὲν ἔκλεψα παρὰ ἓνα μόνο. Καὶ τὸ κάτω-κάτω, δὲν τὸ ἔκλεψα, τὸ ἐλευθέρωσα. Ὑπάρχει διαφορὰ...

— Ὁραῖα! Μὴ θέλῃς τώρα καὶ τὸ παράσημο, γιατί βοήθησες αὐτὸ τὸ καλιόπαιδο νὰ τὸ σκάσῃ ἀπ' τὸ σπῆτι του;

— Τὸ κακόμοιρο!.. Θὰ τὸ ἰδῇς αὐριο καὶ θὰ τὸ συμπαθήσῃς καὶ σὺ... Τὸ εἶχαν, φαντάσου, φυλακισμένο καὶ δεμένο...

— Γιατ' ἤθελε νὰ τοὺς φύγῃ. Καλὰ τοῦ εἶχαν κάνει!

— Ἐλα τώρα! Ἄσε τὸ Γυριστὴ νὰ τὸ ἀνεβάσῃ ἀπάνω. Ἡ μὲς Ρόζα θὰ μοῦ κάμῃ τὴ χάρη νὰ τὸ περιποιήθῃ...

Καὶ πλησιάζοντας τὴν καλλιτέχνη, ἀρχισε νὰ τὴν παρακαλῇ καὶ νὰ τὴν κολακεύῃ, γιὰ νὰ τὴ φέρῃ στὰ νερά του. Ὁ Γυριστὴς, κρατώντας στὴν ἀγκαλιὰ του τὸν κοιμισμένο Ριρή, τὸν ἀκολουθοῦσε.

Ἡ εὐγλωττία τοῦ Φιλμάκη ἦταν ἀκατανίκητη. Ὑστερ' ἀπὸ πέντε λεπτὰ, ὁ Ριρὴς κι' ὁ Μιστοῦ ἔκαναν τὴ θριαμβευτικὴ τους εἰσοδὸ στὸ ξενοδοχεῖο, περιστοιχισμένοι ἀπὸ τὴ γενικὴ συμπάθεια. Μόνον ὁ Τρινολὰ δὲν τὴν συμμεριζόταν. Εἶχε μείνει πίσω καὶ κλαιγόταν στὸν Κομφούλη:

— Ἀχ, τί μοῦ κάνει τὸ διαβολό- παιδο!.. Νὰ ἰδῇς ποὺ αὐτὴ ἡ ἱστορία θὰ τελειώσῃ πολὺ ἄσχημα!.. Οἱ χωριάτες ποὺ φύλαγαν αὐτὸ τὸ μικρό, νομίζεις πὼς θὰ καθήσουν τώρα μὲ σταυρωμένα χέρια;

Σ' αὐτὸ ὁ Τρινολὰ εἶχε δίκιο.

Ὅταν τὸ πρωτὶ, ξεμέθυστο πιά, ἡ Λάμια κι' ὁ Ἀσφαλαχτὸς ξύπνησαν ἀπ' τὸ βαθύ τους ὕπνο κι' εἶδαν πὼς ἦταν δεμένοι στὶς καρέκλες τους μὲ τὰ κορδόνια τῶν ὑπερντέδων, στὴν ἀρχὴ τᾶχσαν, σάστισαν, κοιτάχτηκαν ἄφωνοι! ἔπειτα κυριεύθη- καν ἀπὸ θυμὸ μεγάλο.

Ποῖς τοὺς εἶχε παίξει αὐτὸ τὸ ἄσχημο παιχνίδι;

— Καλέ, σὺ μ' ἔδεσες ἔτσι; εἶ- πε ἡ Λάμια στὸ γῆδ της.

— Ἐγὼ; ἔκαμε ὁ Ἀσφαλαχτὸς. Μὰ δὲ βλέπεις καὶ τὰ χάλια τὰ δικὰ μου; Κάποιος μπῆκε τὴν ὥρα ποὺ κοιμόμαστε καὶ μᾶς ἔδεσε καὶ τοὺς δυο.

— Καὶ ποῖς τόλμησε νὰ μπῇ ἐδῶ;

— Κανένας κλέφτης βέβαια!
— Λες να μάς έκλεψαν κιόλα;
— Στάσου, τώρα θά ιδούμε.

Με μεγάλες προσπάθειες, ο ανήσυχος τώρα Ασφαλαχτός κατάφερε να παλλαχθῇ από τὰ δεσμά του. Έπειτα έλυσε τὴ μητέρα του, πού μοναχῇ της θάταν αδύνατο νὰ τὸ καταφέρῃ, κι' οἱ δυὸ μαζί βγήκαν ἀπὸ τὴ σάλα.

— Έδῶ δὲν λείπει τίποτα, εἶπαν. Νὰ ιδούμε κι' ἄλλοῦ.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΦΕΥΡΕΤΕΣ

Ἀγαπητοί μου,

Ο ΜΑΡΚΟΝΙ, ὁ ἐφευρέτης τοῦ ἀσφυμάτου, ἦταν αὐτὲς τὲς ἡμέρες στὴν Ἀθήνα. Ταξιδεύει μὲ τὴ θαλαμηγὸ του, ὅπου ἔχει καὶ τὸ ἐπιστημονικὸ τοῦ ἐργαστήρι, καὶ πηγαίνοντας στὴ Ρόδο νὰ βρῇ δικούς του — Ἰταλὸς, βλέπετε — στάθηκε λίγο στὸν Πειραιᾶ, γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἑλληνικὴ πρωτεύουσα καὶ τὰ περίχωρά της. Έδῶ ἔκαμε ὅ,τι κάνουν ὅλοι οἱ περιηγητές. Ἀνέδρηκε στὴν Ἀκρόπολη, πῆγε στὰ Μουσεία — τὸ Ἀρχαιολογικὸ, τὸ Βυζαντινὸ, τὸ Μουσεῖο Μπενάκη. Κι' εἶπε στοὺς δημοσιογράφους ὅ,τι λένε ὅλοι οἱ ἐπιφανεῖς ξένοι ὅταν τοὺς ζητοῦν τὲς ἐντυπώσεις τους: πὼς ἡ Ἀθήνα ἐγινε πιά μεγάλη πόλη πού μπορεῖ νὰ χῇ ἀξιώσεις γιὰ «εὐρωπαϊκὴ» πὼς τὸ κλῆμα της εἶναι θαυμασιό κι' ἡ ἀτμοσφαῖρα της πολὺ κατάλληλη γιὰ... πειράματα (ἂν ἦταν ποιητής, θὰ ἔλεγε βέβαια γιὰ ποιήματα) πὼς τὰ Μουσεία της ἔχουν θησαυροὺς πού δὲν ὑπάρχουν στὸν κόσμῳ καὶ πὼς οἱ Ἕλληνες δείχνουν πόσο εἶναι πολιτισμένοι μὲ τὴν ἀγάπη πού ἔχουν στὰ προγονικά αὐτὰ κειμήλια, καὶ μὲ τὴν προσοχὴ καὶ τὴν τάξη πού τὰ διατηροῦν.

Ἰποθέτω ὅμως πὼς ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ὁ Μαρκόνι θὰ ἔλεγε ἄλλα: «Ἀμ' δὲν εἶναι πολιτισμένοι οἱ Ἕλληνες; Σπουδαῖο πρᾶγμα, βλέπετε, νὰ ταχτοποιοῦν καὶ νὰ διατηροῦν σὲ Μουσεία τὰρχαῖα πού ἔχουν βρεῖ μέσα στὴ γῇ ἢ βρίσκουν δολόενα. Τοὺς ἔχουν πεῖ πὼς εἶναι πολύτιμα καί, φρόνιμοι ἄνθρωποι, τὰ μαζεῦουν καὶ τὰ φυλάνε σὰ νάταν ὅλα ἀπὸ χρυσάφι σὰν τὰ μυκηναϊκὰ στολίδια, τάγματα τοῦ Βασιῶς ἢ τὰ νομίσματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Αὐτὸ θάκαναν σήμερα οἱ βάρβαροι ἢ ἀγριάνθρωποι πού θάχαν λίγο μυαλό. Πο-

λιτισμένοι εἴμαστε ὁ ἴταλοί, πού δὲν ἔχουμε μόνο νὰ φυλάμε καὶ νὰ δείχνουμε ἀρχαῖα, ἀλλὰ καὶ νέα, δικὰ μας ἔργα τέχνης, ὅσο καὶ τὰρχαῖα θαυμαστά· νά, ἐμεῖς οἱ ἴταλοί, πού ἔχουμε, ὅπως εἴχαμε πάντα, μεγάλους γλύπτες, ζωγράφους, ποιητές, ἐπιστήμονες καί... ἐφευρέτες σὰν καὶ μένα! Τὸν παλιὸ καιρὸ, ὅταν οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχαν τίποτα — δὲ λέω τώρα γιὰ τοὺς ἀρχαίους — ἐμεῖς εἴχαμε ἕνα Ντάντε, ἕναν Πετράρκα, ἕνα Ραφαῆλο, ἕνα Μιχαήλ Ἀγγέλο. Καὶ σήμερα ἔχουμε ἕνα Ντανούντσιο, ἕνα Πιραντέλλο, ἕνα Μπουζόνε, ἕνα... Μαρκόνι. Ἀφίνω δὲ τοὺς μουσικούς μας. Γιὰ, κοπιᾶστε ὦ, κύριοι Ἕλληνες! Ἔχετε καὶ σεῖς τόσο μεγάλους ποιητές, γλύπτες, ζωγράφους, μουσικούς, ἐπιστήμονες καὶ ἐφευρέτες; Ἐγὼ ἐφεύρηκα τὸν ἀσφύματο. Εἶναι μιά ἀπὸ τὲς μεγαλύτερες ἐφευρέσεις, ἀπὸ κεῖνες πού ἔφεραν ἕνα σωρὸ ἄλλες κι' ἄλλαξαν τὴν ὄψη τοῦ κόσμου. Κι' ἐγὼ εἶμαι Ἰταλός! Σ' ἕναν Ἰταλὸ χρωστᾷ ἡ ἀνθρωπότης μιά τόσο μεγάλη πρόοδο. Σεῖς τί ἔχετε κάμει γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα; Ποῦ εἶναι οἱ ἐφευρέσεις σας, ἔστω καὶ μικρές;.. Φυσικά, μὲ φιλοξενούσατε, μὲ ρωτούσατε, ἔπρεπε νὰ σὰς κολακέψω. Ἀλλὰ δὲν σὰς νομίζω τόσο πολιτισμένους ὅσο σὰς εἶπα. Μπορεῖ νὰ γίνετε, ἀλλὰ δὲν εἶστε ἀκόμα!».

Τί θάπαντούσαμε. παρακαλῶ, στὸ Μαρκόνι, ἂν ἀκούγαμε κι' αὐτὰ πού εἶπε μέσα του; ὦ, θὰ εἴχαμε πολλὰ. Καὶ πρῶτα-πρῶτα πὼς ἐμεῖς, οἱ Ἕλληνες, πολιτίσαμε μιά φορά καὶ τὴν Ἰταλία, μὲ τοὺς σοφοὺς πού πέρασαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Βυζάντιο κι' ἔφεραν τὴν Ἀναγέννηση τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων στὴ Δύση. Ἐπειτα πὼς ὑποδουλωθήκαμε ἀπὸ τοὺς Τούρκους πού ἦταν φωτισμέστες ἐνῶ οἱ ἴταλοί, ἂν καὶ χωρισμένοι σὲ μικρὰ βασίλεια, ἦταν τὸν περισσότερο καιρὸ ἐλεύθεροι ἢ εἶχαν «τυράννους» Εὐρωπαίους σὰν κι' αὐτούς. Καὶ τέλος, πὼς δὲν εἶναι παρὰ ἑκατὸ χρόνια πού λευθερωθήκαμε μὲ τὸ σπαθί μας κι' ἀποτελέσαμε ἕνα μικρὸ κράτος ἀνεξάρτητο. Λίγα πράγματα κάναμε σ' αὐτὸ τὸ διάστημα; Νά, ἡ πρωτεύουσά μας. Χωρὶς κολακεία μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ σήμερα μιά μεγάλη εὐρωπαϊκὴ πόλη. Καὶ καλοὺς ἐπιστήμονες βγάλαμε, καὶ ποιητές, καὶ καλλιτέχνες. Ἔχουμε ἕνα Σολωμὸ ἕνα Γκυζῆ, ἕναν Παπαδιαμάντη. Κι' ἀκόμα ἔχουμε ἕναν Παλαμά, πού καθὼς λένε ξένοι, εἶναι σήμερα ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς τῆς Εὐρώπης. Μικρὸ τῷχετε αὐτὸ;

— Ὅχι βέβαια, θάναταντούσε ὁ Μαρκόνι· ἂν εἶναι ἀλήθεια — ἐγὼ δὲν ξέρω, δὲ διάβασα τοὺς ποιητὲς σας — δὲν εἶναι καθόλου μικρὸ. Ἔχετε ὅμως κι' ἐφευρέτες;

Ἐφευρέτης αὐτὸς, θὰ ἐπέμενε νὰ μάς γυρεῖ ἐφευρέτες. Καθένας, βλέπετε, τὸ εἶδος τοῦ τῷ θεωρεῖ ἄνωτερο ἀπ' ὅλα. Ὁ ποιητὴς τὴν ποίηση, ὁ ζωγράφος τὴ ζωγραφικὴ, ὁ ἐπιστήμονας τὴν ἐπιστήμη. Καὶ τί νὰ τοῦ ποῦμε πιά; Νὰ τοῦ ὁμολογήσουμε πὼς δὲν φθάσαμε ἀκόμα σὲ τέτοιο σημεῖο, σὲ τέτοιο ὕψος πολιτισμοῦ, ὥστε νὰ ἔχουμε κι' ἐπιστήμονες, μηχανικούς, ηλεκτρολόγους, χημικούς καὶ καθεξῆς, πού νὰ ἐφευρίσκουν σπουδαῖα; Γιατὶ κάτι μικρές, ἀσήμαντες «ἐφευρεσούλες» ἔχουν γίνε βέβαια κι' ἀπὸ Ἕλληνες. Ἀλλὰ ἡλεκτρικὸς τηλεγράφος; ἡλεκτρικὸ φῶς; τηλεφῶνο; φωνόγραφος; ἀσφύματος; ὦ, εἴμαστε ἀκόμα μακριά...

Κι' ὅμως! Προχτὲς Ἰσα-Ἰσα διάβασα στὲς ἐφημερίδες γιὰ δυὸ ἑλληνικὲς ἐφευρέσεις πού, μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶναι καὶ λίγο σπουδαῖες. Ἡ μιά μπορεῖ νὰναυτοπλοῖ τὴν ἀεροπορία. Ἡ ἄλλη... ὅλη τὴ μηχανικὴ! Καὶ γιὰ νὰ ἐξηγοῦμαι χωρὶς μεγάλα λόγια: Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ αὐτοὺς Ἕλληνες ἐφευρέτες, ἐπινόησε ἕν' ἀεροπλάνο πού θὰ κινῆται μὲ τὴ μυϊκὴ δύναμη τοῦ ἀεροπόρου. Θὰ τὸ καθάλλικεῦθῃ δηλαδὴ σὰν ἐναῖριο ποδήλατο καὶ θὰ τὸ κινᾷ ἀπλῶς μὲ τὰ πόδια του καὶ μὲ τὰ χέρια του. Μὲ ἄλλους λόγους θὰ πετᾷ ὅπως καὶ τὸ πουλί. Ὁ ἄλλος πάλι βρῆκε ἕν' αὐτοκίνητο, ὅχι βέβαια τὸ ἀπόλυτο, πού εἶναι ἀδύνατο, ἀλλὰ κάτι σχετικὸ· δηλαδὴ ἕνα μηχανήμα πού κάνει νὰ γυρίξῃ μιά τροχαλία χωρὶς ἄλλη κινητήρια δύναμη παρὰ λίγο νερό, τὸ ἴδιο πάντα, πού περνᾷ σὲ δυὸ σφαῖρες διαδοχικὰ κι' ἀκατάπαυτα. Καὶ φαίνεται πὼς οἱ ἐφευρέσεις αὐτὲς δὲν εἶναι... τοῦ γλυκοῦ νεροῦ. Τὶς πρόσεξαν, τὲς εξέτασαν εἰδικοί, τὲς βρῆκαν βásiμες καί, καθὼς διάβασα στὲς ἐφημερίδες, δόθηκαν στοὺς ἐφευρέτες ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ τὲς ἐφαρμόσουν καὶ νὰ τὲς παρουσιάσουν. Τότε θὰ γίνῃ κι' ἡ τελικὴ δοκιμὴ. Κι' οἱ εἰδικοί ἐλπίζουν πὼς θὰ ἐπιτύχῃ.

Ἐ, ἂν λέγαμε κι' αὐτὰ στὸ Μαρκόνι, πιστεύω πὼς ἐπιτέλους θὰ τὸν συγκινούσαμε. — Ἀν εἶν' ἔτσι, θὰ μάς ἔλεγε, μάλιστα! Οἱ Ἕλληνες εἶστε πολιτισμένοι. Ἐν' ἀεροπλάνο-ποδήλατο, ἕν' αὐτοκίνητο, ἔστω καὶ σχετικὸ, δὲν εἶναι ἀσήμαντες προσφορὲς στὴν ἀνθρωπότητα!..

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΟΝΕΙΡΟ

Ψάλλετε, ἀρχαῖοι Λυρικοί, ἀφθαστοὶ στιχοπλόκοι Τραγουδία μελιστάλαχτα· γιὰ μιά στιγμὴ ἀναζηστε, Μαρμαρωμένοι σεῖς Θεοί, καὶ τῆς Σοφίας μῦστα. Ὅλοι κοντά που τρέξετε... Πλησιᾶστε, Δημοδόκοι.

Καὶ σεῖς, ὦ Πᾶνες, θεῖες λαλιές, μέσα σὲ καλαμίνες Φόρμιγγες, Φαῦνοι, Σάτυροι, Δρυάδες, ἔμπρός, στήστε Χοροὺς γλυκαπαλόγευτους, καὶ τὰ παιχνίδια ἀρχίστε, Θαλάσσιες ἀφροτίναχτες θεές τριανταφυλλένες.

Κοιτάξετε, ὁ ἀστροκόσμος γιὰ σὰς μονάχα λάμπει. Τὴ νύχτα αὐτὴ θ' ἀναστηθῇ τὸ κάλλος τὸ ἀρχαῖο Φωτόλουστο, τὸ ἀταίριαστο μὲς' στὴ ζωὴ θὲ νάμπῃ. Τὴ νύχτα αὐτὴ θενά σβυστῇ ὅ,τι ἔχει ἡ Πλάσις Νέο.

Ὁ κόσμος νά! γκρεμίζεται, χάνεται ἡ πολιτεία Προβάλλουν μισοφώτιστες πεδιάδες χλοημένες. Κι' ἀρχίζει μιά πανόμορφη οὐράνια συμφωνία. Τ' ἀρχαῖο πνεῦμα ἀνέζησε... Σκιές ζωντανεμένες.

Λύρες ἀκούω Σαφρικὲς νὰ ἤχουν, χίλια τραγούδια. Ἐφηβους βλέπω Ἀδωνίδες, κρινόμορφες παρθένες Στέκουν Τανάγρες. Κάνιστρα, μὲ μυρωτὰ λουλούδια Σκορπίζουν ἄρωμα γλυκό... στράτες ροδοσπαρμένες.

Βλέπω, ἀκούω, δὲν μιλῶ, τ' ὄνειρο μήπως σβύσω... Οἱ Ἀμαδρυάδες τ' αὖλα λυγὰνε τους κορμιά Ψάλλει ὁ Ὀρφέας γλυκοὺς σκοπούς, πού θάδελα νὰ ζήσω Ὀνειρα πλάνα, ἀπόκοσμα, ὄνειρα μακρινά...

Μὰ νά! ροδίζει ἡ αὐγὴ... τί κρῖμα! Ἀπελπίσια! Σταθῆτε, Ὀλύμπιοι Θεοί! ὦ, Νύμφες! ὦ! κατάρρα! Φεύγουν... Ὅλα διαλύονται... ἡ Ὀρφικὴ κιθάρα, Σπᾶει... Ἐξαφανίζονται σὲ πέπλα ἀχνὰ μὲ βία...

Ὀνειρα μαγικῆς νυχτιᾶς... ἔσβυσαν... Ὀπτασίες... Ἀρχαῖα κάλλη θαυμαστά, σὰ παραμῦθι πλάνα, ὦ! λατρευτά! σὰς προσκυνῶ ὅσων ιδέες θεῖες! Πατρίδα σας ἐστάθηκε τοῦ Τέλειου ἡ Μάννα...

Ραγισμένη Λύρα

ΒΡΑΔΥΝΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Ὁ οὐρανὸς ξάστερος. Οἱ ἀχτίδες τοῦ ὁλοστρόγγυλου φεγγαριοῦ, πού ξεπετάγεται ἀπὸ τ' ἀντικρυνὸ βουνό, πέφτουνε σὰ μιά χρυσὴ φωτοβολή. Τὰ δέντρα, πού καμιά πνοὴ ἀγέρα δὲν τοὺς σαλεύει τὰ φύλλα, στέκονται ἀκίνητα, λὲς κι' εἶναι φαντάσματα πού βγήκαν νὰ μοῦ κάμουν συντροφιά στὸ βραδυνὸ περίπατό μου.

Παντοῦ βασιλεύει ἡ σιγαλιά. Μόνο στὸ βάθος τῆς θάλασσας ἀγκυκοῦνται οἱ ἤχοι ἐνὸς ἀργόσουρου τραγουδιοῦ κάποιου βαρκάρη, πού ξένοιαστος τραγουδαῖ καθὼς ψαρεύει μὲ τὸ πυροφάνι.

Μιά βαριὰ μελαγχολία ἀρχίζει νὰ σκεπάζῃ τὴν ψυχὴ μου. Σκυφτός, μὲ τὴ σκέψη γυρισμένη πίσω στὰ περασμένα, περπατῶ ἀπόψε στὸ σκοτεινὸ τῆς Γαρίτσας δρόμο.

Ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ξαναθυμῶμαι μόνος ἀπόψε τὴ φιλία μας, τὴν εὐτυχισμένη ἐκείνη ἐποχὴ πού ζούσε καὶ εἴμαστε φίλοι ἀχώριστοι.

Θυμοῦμαι τὴν τελευταίαν ἀνοιξὴ τῆς ζωῆς σου. Ὁλόκληρη ἡ φύση, λὲς κι' ἐνοιαθε τὴν εὐτυχία μας, πανηγύριζε κι' αὐτὴ σὰ νάξερε πὼς εἶναι ἡ στεγνὴ ἀνοιξὴ πού θάβλεπες. Τὰ ποικιλόχρωμα λουλούδια τοῦ κάμπου σκόρπιζαν μεθυστικὲς μυρωδιές. Οἱ ψιθύροι τῶν δέντρων καὶ τὰ γλυκοκελαδίσματα τῶν πουλιῶν λὲς κι' ἀποτελοῦσαν, σὰν ζωντανὲς φωνές, μιά μουσικὴ πού ἐξυμνοῦσε τὴ φιλία μας.

ὦ! πόσο ἀγαπημένοι εἴμαστε, πόσο εἴχαμε νὰ λέμε, πόσα ὄνειρα πλάθαμε καθένας γιὰ τὸ μέλλον του!.. Ἀπόψε μέσα στὴ σιγαλιά τῆς νύχτας, τὰ φέρνω στὴ φαντασία μου ὅλα, κι' ἕνα δάκρυ κυλάει ἀπὸ τὰ μάτια μου.

Καὶ μένω τώρα μόνος, νοσταλγικά προσηλωμένος στὴν εὐτυχισμένη ἐκείνη ἐποχὴ πού ζούσε, χωρὶς καμμιὰ ἐλπίδα, ζητώντας ἀνώφελα τὴ μοναδικὴ σου φιλία.

Προχωρῶ σιγὰ-σιγὰ μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο, σιγολέγοντας τοὺς στίχους τῆς *Κυρᾶς τῆς Θάλασσας*:

Σὰν ἀπόψε σβύσαν τὰ γλυκά του μάτια...

Κουρσάρος

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Εἶναι ἡ 1η Ὀκτωβρίου. Ἡμέρα πού ἀνοίγουν τὰ σχολεῖα. Κι' ἐγὼ καθισμένη μπροστὰ στὸ γραφεῖο μου, ἀφίνω τὸ νοῦ μου νὰ πετᾷ σὰ περασμένα.

Βλέπω μερικὲς μαθητρίτσες μέσα σὲ μιά τάξη, νὰ γράφουν διαγωνισμό Ἱστορίας. Εἶναι ἡ Σ' Γυμνασίου, γράφει τὸν τελευταῖο της διαγωνισμό. Σὲ λίγο νὰ μὲ σηκώνεται, δίνει τὴν κόλα της καὶ φεύγει. Δὲν περνοῦν πολλὰ λεπτά κι' ἡ μιά ἔπειτα ἀπ' τὴν ἄλλη τὴν ἀκολουθοῦν.

Ποῦ νὰ πῆγαν ἄραγε; Εἶναι κλεισμένες μέσα σὲ μιά τάξη καὶ συζητοῦν:

— Θὰ ξανασυναντηθοῦμε ποτὲ πάλι; Θὰ βρεθοῦμε ἄραγε ποτὲ εἰς ὅλες μαζιές;

— Ποιὸς ξέρει... θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς;

— Τί δρόμο τάχα νάχῃ χαράξει ἡ μοῖρα τῆς καθεμιάς;

Κι' ἡ συζήτηση ἐξακολούθησε σ' αὐτὸν τὸν τόνο γιὰ κάμποση ὥρα ἀκόμη Ἐξαφνα ἀνοίγει ἡ πόρτα κι' ἐμφανίζεται ἡ ἐπιμελήτρια.

— Ἐ! κορίτσια, δὲν σκοπεύετε νὰ φύγετε; τί κάνετε τόση ὥρα κλεισμένες ἐδῶ; Μήπως λυπάσθε νὰ μᾶς πῆτε τ' ἀντίο; Ἐννοια σας, καὶ θὰ μᾶς θυμηθῆτε...

Εἶναι καιρὸς νὰ χωρισθοῦν πιά κι' αὐτὴ τὴ φορά, ὅχι γιὰ προσωρινὰ ἀλλά γιὰ πάντα...

Τελος πάντων σηκώνεται κάποια καὶ πέφτει στὴν ἀγκαλιά τῆς ἄλλης λέγοντας μὲ φωνὴ πού τρέμει «Ἀντίο». Μὲ μᾶς ὅλες τὴν μιμοῦνται, ἐνῶ τὰ μάτια τους ἀρχίζουν νὰ τρέχουν...

Τώρα τὲς βλέπω νὰ κατεβαίνουν τὲς μαρμαρίνες σκάλες τοῦ σχολείου, ἀργὰ-ἀργὰ μὲ βαρεῖα καρδιά ἀπ' τὴ μελαγχολία. Τὸ κάθε σκαλοπάτι κλείνει γιὰ τὴν καθεμιά καὶ μιά ὁλόκληρη ἱστορία. Κι' ὅταν βρέθηκαν στὸ τελευταῖο σκαλί, γύρισαν τὸ κεφάλι πίσω καὶ ψηλά κι' εἶδαν τί ἀφίνα καὶ πού πῆγαιναν.

Ἡ κορυφὴ τῆς σκάλας στεκόταν ψηλά ἀφθαστὴ κι' αὐτὲς ἦταν στὰ πιά χαμηλά.

Νὰ τὲς πάλι προχωροῦν, διευθύνονται πρὸς τὴ μεγάλη σιδερένια πόρτα, ἐκείνη... Ἐτρίξε πρῶτα δυνατὰ, ἔπειτα ἀνοίξε διάπλατα κι' ἕνα φῶς πλημμύρισε τὸ σκοτεινὸ διάδρομο, ἕνας ἀναστεναγμὸς ἀνακουφίσεως ἀκούστηκε ἀπ' ὅλα τὰ χεῖλη καὶ μὲ σταθερὸ βῆμα προχώρησαν πρὸς τὸ φῶς.

Σὲ λίγο ἕνας κρότος ἀκούστηκε, ὅλες γύρισαν κι' ἕνα ῥίγος πέρασε τὸ κορμὶ τους. Ἡ πόρτα τοῦ σχολείου ἔκλεισε γιὰ πάντα πίσω τους καὶ βρέθηκαν μὲ μῆς στῆς ζωῆς τ' ἀτέλειωτο στροβίλισμα... ὅλα γι' αὐτὲς τώρα πιά ἦταν ἀναιμνήσεις.

Τὰ τελευταῖα ἀποχαιρετιστικὰ λόγια ἀκούονται κι' ἔπειτα χωρίζονται τραβώντας ἡ καθεμιά τὸ δρόμο της.

Σφίγξ

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ

Τ' εἶν' αὐτὸ πάλι;

Χαλάει! Ἀέρας! Κακό! Θύελλα!

Ἀφίνω τὴν κἀμαρά μου καὶ τρέχω στὸ «παρατηρητήριό» μου. ὦ! Μὴ μὲ παρεξηγήσετε! Τὸ «παρατηρητήριό» μου εἶναι ἕνα παραθύρι στὴ σοφίτα μας. Ἐνα παραθύρι τόσο δὲ μικρὸ, πού μόλις μπορῶ νὰ περάσω τὸ κεφάλι μου Ἀπ' ἐκεῖ ὅμως βλέπω τόσο χαμηλά τὰ στίπια, τοὺς ἀνθρώπους! Κι' αὐτὸ μὲ κάνει νὰ αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτοῦ μου πολὺ ψηλά!

Ἡ μπόρα στὲς δόξες της. Τὰ δέντρα μπροστὰ τῆς αὐτοῦ τὲς κορυφές τους ὅς τὸ χῶμα. Οἱ ἄνθρωποι λὲς καὶ χάθηκαν ἀπ' τὴ γῇ.

Ἐδῶ ἀστράφτει, ἀπὸ κεῖ βροντᾷ. Παρέαι κεραυνός. Τί μεγαλεῖο!

... Ἐμεῖς πετοῦμε!

Ἐμπρός, παληκάρια! γυρνῶ στὴ σοφίτα μὲ μιά ἄγρια λάμψη στὰ μάτια.

Μὰ τὰ «παληκάρια» μου μένουν σὲ στάση ἀπροσάρχει. Εἶναι τέσσερα παλιὰ κασόνια καὶ μιά ραγισμένη ντουλάπα.

Ἐμεῖς ὅμως πετοῦμε! Τί μαγεῖα! Μὰ προσέξτε γιὰ τὸ Θεό! Ἐ! Στὰ τιμόνι! Τ' ἀερόπλοιο γέρνει!

«Η βροχή σταματά. Ο αέρας έπεσε. Ο ουρανός χαμογελά. Αφίνω το «παρρηγορητήριο» μου με σκυμμένο το κεφάλι. Κοίμα!»

— Είκοσι λεπτά! ακούω την αδελφή μου.

Είκοσι λεπτά καπετάνιος! Για φαντασθήτε!

Ιππότης Δόγγη

ΤΟ ΚΛΑΔΙ ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ

Φθινόπωρο. Έξω βρέχει. Μια γυναίκα, φωτεινά ντυμένη, στέκεται μισοστάνη βιτρίνα ενός ανθοπωλείου. Ούτε νοιώθει τη βροχή που γίνεται όλο και πιο δυνατή. Δεν βλέπει παρά τις πασχαλιές που δίνουν στη βιτρίνα ένα τόνο άνοιξιάτικο. Τέλος μπαίνει μέσα στ' ανθοπωλείο και ρωτά:

— Πόσο κάνει το κλαδί της πασχαλιάς;

— Είκοσι δραχμές.

— Είκοσι δραχμές; είπε η γυναίκα κι άφησε στο ταμείο το κλαδί που κρατούσε. Ένα δάκρυ που δέ μπόρεσε να το κρατήσει, κύλησε από τα μάτια της και φώναξε:

— Καίμενο μου μικρό! Γεννήθηκες με τις πασχαλιές και φεύγεις απ' τον κόσμο χωρίς να πάρης ούτε ένα κλαδί μαζί σου!

— Χάσατε το παιδί σας; είπε η ανθοπώλισσα συγκινημένη.

— Ναί, αποκρίθηκε με θλιμμένη φωνή η γυναίκα.

Τότε η ανθοπώλισσα πήρε ένα μεγάλο μπουκέτο πασχαλιές, τόδωσε της μητέρας και, δίνοντάς της και το τάλιλο που αυτή της είχε δώσει, της είπε:

— Δέ δέχομαι λεφτά για το τελευταίο δώρο μιας μητέρας στο παιδί της! (Διασκευη από το Γαλλικό) *Τολέ*

ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ήσυχία. Το μεσημεριάτικο λιοπύρι κούρασε φοβερά! γι' αυτό τώρα όλα ξεκουράζονται, κοιμούνται.

Μόνο το τσιτζίκι, ακούραστο, εξακολουθεί το μονότονο τραγούδι του.

Το μάτι, όσο μακριά κι αν δει, θα διακρίνει την κούραση παντού.

Ο ήλιος τώρα έγινε απόλυτος κύριος και λαμπροκάπ από χαρά! Ένα τυφλωτικό φως ξεπλώνεται σ' όλα.

Μόνο μερικά σκούρα ρελιάσματα, κάτω από κανένα θάμνο ή δέντρο, του άμφοισβητούν την απόλυτη κυριαρχία.

Η χτυπητή αντίθεσή τους φαίνεται σά να φωνάζει στο ήλιο το πόσο:

— Κοίταξε! ύπαρχει μέρος που δεν το κατέχεις, και θα ύπαρχει πάντα τέτοιο! δεν μπορεί ποτέ κανείς να είναι κύριος σ' όλα! πάντα μια σκιά, έστω και μικρή, θα σκοτίζει την κυριαρχία του.

Κι' ο ήλιος, σά να τ' ακούει, ανάβει και λάμπει περισσότερο! τρέχει, κυριεύει γρήγορα τις αουθιδικές ονιές, κι' έτσι τις τιμωρεί για το θράσος τους.

Μά να!... άλλη μικρή σκιά ξεπροβάλλει απ' τ' αντίθετο μέρος... Κι' αυτή μεγαλώνει, μεγαλώνει...

Πούλια

ΣΕ ΜΙΑ ΜΙΚΡΟΥΛΑ

«Ω! σύ, μικρή μου, που δέ νοιώθεις πόσο όμορφη είναι η παιδική ηλικία!

Μη ζηλέψης ποτέ την ηλικία των πόνων, όπου η καρδιά γύρω της είναι σκιάβα, όπου το γέλιο είναι πολλές φορές πιο λυπηρό κι απ' τα δάκρυα.

Η άμεριμνη ηλικία σου, μικρή μου, είναι τόσο γλυκειά, τόσο ποθητή!...

Διαβαίνει σαν ένα έλαφο άερακι μέσ' απ' την άπεραντη κοιλάδα των ανέμων, σά μια χαρούμενη φωνή, σαν ένα πουλάκι πάνω απ' τους ωκεανούς.

«Ω! μη βιάζεσαι καθόλου να ωριμάσης τις σκέψεις σου! Απόλαυσε ακόμη την άνοιξη. Αφες νάθοουν σιγά-σιγά τα χρόνια. Γέλα, μην κάνης σκυθρωπό το χαρικό μετώπο σου.

Τά γαλανά ματάκια σου, αληθινός καθρέφτης του ειρηνικού και του άθώου, φανερώνουν την ψυχή σου που άντανανκλά τους ουρανούς!

Δανάη

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Η Λήδα στην Καίτη:

— Δεν παίζουμε, να περάση η ώρα; Κι' η Καίτη άφηρημένη:

— Τί παιχνίδια είν' αυτό; δεν το ξέρω. Χωρίς Φτερά

Η μητέρα βγήκε για μια στιγμή έξω κι' ο Λάκης έμεινε μόνος στο σπίτι.

Η γειτόνισσα χτυπά την πόρτα:

— Λάκη, παιδί μου, μου λές τί ώρα είναι;

— Ο Λάκης πηγαίνει στο σχολείο.

Κυρία Έλενη, το ρολόι κόπηκε στη μέση, από πάνω ως κάτω.

Η γειτόνισσα κατάλαβε: η ώρα ήταν έξη.

Νιόβη

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΒΙΒΛΙΑ ΤΕΡΠΝΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ

ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Από τους έν παρενθέσει αριθμούς, ο πρώτος είναι τα ταχυδρομικά του Έσωτερικού και ο δεύτερος του Έξωτερικού.

Ο Άγγελος της Αγάπης (με 60 εικόνες) δρ. 35 (10 και 17).

Η Αδελφούλα μου, μυθιστόρημα Γρ. Ξενοπούλου (με 24 εικόνες) δρ. 20. (5,50 και 10).

Η Απλή ζωή, υπό Άγγέλου Κασσιγόνη, δρ. 8 (1 και 2).

Η Επιτυχία εις την ζωήν, υπό Άγγέλου Κασσιγόνη, δρ. 8 (1 και 2).

Η Εύτυχία, υπό Άγγέλου Κασσιγόνη, δρ. 8 (1 και 2).

Το Θύμα του Φθόνου, (με 20 εικόνες) δρ. 30. (6 και 13).

Παιδικόν Θέατρον, Γρ. Ξενοπούλου, δι' εορτάς Σχολείων και Οικογενειών, Α' Τόμος δρ. 20. (5,50 και 10). Β' Τόμος δρ. 20. (5,50 και 10).

Παιδικόν Πνεύμα, (Τομίδιον, Γ') δρ. 5. (1 και 2).

Πρόας δ Νικίου, (με 24 εικόνες) δρ. 30. (7 και 14).

Ο Πυρετοπώλης, (με 24 εικόνες) δρ. 30. (6 και 13).

Υπερ Πατρίδος, (με 24 εικόνες) δρ. 30. (7 και 14).

Ο Φώτης, έμμετρον διήγημα δρ. 7. (3,50 και 5,50).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Αθήναι, 42 δδδς Εύριπίδου,

την 20ήν Σεπτεμβρίου 1932

ΕΙΜΑΙ πολύ εύχαριστημένη από τα παιδιά μου: Παραμονές έκλογων, κι' ούτε ένα δεν μου γράφει πολιτικά. Πού άλλη φορά! Κάθε στιγμή μανάχαζαν να λέω πώς τα πολιτικά δεν είναι για παιδιά, πώς η Διάπλασι δεν άντακαυείται στα πολιτικά. Ακόμα και Μικρές Άγγελίες μου έστελναν για τα κόμματα, με την άξωση να τις δημοσιεύσω. Κι' επειδή, φυσικά, δεν τις δημοσίευα, άλλοι μου έλεγαν πώς είναι βενιζελική κι' άλλοι βασιλική. Τώρα... άλλοι καιροί, άλλα θβη.

Τά παιδιά δεν σκοτίζονται τόσο για τα πολιτικά, ούτε σκοτίζουν και μένα. Καλό σύμπτωμα. Είμαι πολύ εύχαριστημένη!

Πραγματικώς, Έλπίς, όλόένα γράφεις και καλύτερα, πού θα πη ότι σε ώφέλησε ή άλληλογραφία. Χαίρω πολύ πού θα την εξακολουθήσης και τώρα πού άνοίγει το σχολείο... Άλλη φορά, ίσως! αλλά σήμερα δεν διαφέρει και τόσο πολύ ή φοιτητική ζωή απ' τη μαθητική. Θά το ίδης αν θα πές στο Πανεπιστήμιο. Σου έστειλα 15 τετράδια.

Χλόη, είπα στον κ. Φαίδωνα όσα μου γράφεις για το γατάκι πού σου χάρισε. Είδα και τί ώρα περνάς στο βουνό σου, πού, αν και τόσο μακριά από τη θάλασσα την αγαπητή σου, σ' ένθουσιάζει με τις φυσικές του όμορφιές. Μά πήρες μαζί σου και το γατάκι, ή το άφησες να σε περιμένει στον Πειραιά;

Τώρα σε γνώρισα πιο καλά, Μιρέλλα. Έ, βέβαια, ή ζωή σου δεν είναι «σπουδαία», είναι όμως όπως πρέπει να είναι ή ζωή ενός κοριτσιού 14 ετών, πού έτοιμάζεται να ζήση «σπουδαιότερα». Για το άλλο, τί να σου πω; έπρεπε να ήξερα τί είδους «τρέλλες» είναι αυτές πού κανείς «έιτε με παρέα, είτε μόνάχη». Γράψε μου μερικές, να σου πω.

Στο τέλος των Άσπασμών, Ταξιδιώτη, βλέπεις πάντα μερικά ψευδώνυμα χωρίς καμμία άπάντηση. Είναι εκείνον πού μου έστειλαν κάτι—λύσεις, άπάντηση σε διαγωνισμό, Π. Πνεύμα, κομμάτι για τί Σελίδα κτλ.—χωρίς να μου γράφουν τίποτα. Και τους βάζω εκεί για να ιδούν ότι το έλαβα. Δεν θυμώμαι τώρα, αλλά κάτι τέτοιο θά μου είχες στείλει και συ χωρίς γράμμα, ή με δυο λόγια πού δεν ήθελαν άπάντηση. Σημείωση την ηλικία σου στις άπαντήσεις σου έκείνες.

Πολύ μ' εύχαρίστησε το γράμμα σου, Βασιλεΰ του Δάσους, με τη λεπτομερή έκθεση της ζωής πού κανείς στο χωριό. Έκει πού λές, ότι με τον ξάδερφό σου πές «για κούνη λαγών και διαφόρων πετεινών», σάβηκα λίγο. «Πετεινών» έννοεις βέβαια «πτηνών», όχι... κοκόρων. Άλλά τότε γιατί δεν γράφεις άπλούστατα «λαγών και πουλιών» όπως θά μου τόλεγες; Η γλώσσα σου έχει κάτι τέτοιες άνωμαλίες πού καλό θάταν να τις... εξομαλύνες. Πές χαριετίσματα στον τηλεγραφητή του χωριού, τον καλό μου παλιό φίλο, και τον εύχαριστώ πολύ πού θά φροντίση για την εκεί διάδοσή μου.

Έτσι την παθαίνουν, Νηρεΰ, όσοι άνταλλουν, και πρέπει να βάλγης θέληση— όχι λόγια—για να κόψης αυτό το έλάττωμα, πού πολλές φορές στη ζωή σου θά σ' έκαναν να στενοχωρηθής και να γυρεύς συγγνώμες... Έβρω κι' εγώ γιατί ή Όνεροπλέχτρα σε συγχάρηκε για τη γιορ-

τή σου, ενώ συ δεν γιορτάζεις παρά στις 11 Ίανουαρίου; Δεν πιστεύω όμως να το έκαμες για να σε πειράξη. Κάποια παρεξήγηση.

Εύτυχως. Νυφούλα τ' Ουδανού, ουτ' εδω δεν έχουμε πιά ζέστες. Έβρόσιος άρκετά και μπορεί ο Άνανίας να καταπιαστή με την «Κυριακή». Συγχαρητήρια για κομμάτια της Σελίδος, έρωτήσεις, πληροφορίες κτλ. δεν διαβιζώ πιά. Αυτά άς γίνονται στο έξής με Μ. Άγγελίες. Τά έλαβα όλα όσα μου έστειλες. Και το Π. Πνεύμα σου μού άρεσε πολύ. Όσο για τις λύσεις σου των φύλλων 28 39, δεν τις παρέλαβα. Ήταν χρεωμένες με πρόσθετο τέλος δρ. 6, πού έπρεπε να το πληρώσω εγώ. Επειδή μού είχες μέσα κι' ένα γραμματάκι. Θά τις ξαναγράψης λοιπόν και θά μου τις ξαναστείλγς κανονικά.

Έστειλες λοιπόν, Χωρίς Φτερά, αυτό το γραμματάκι σου στο Ταχυδρομείο κι' από εκεί σου έφεραν το φυλλάδιό μου, έτσι; Θά ήταν βέβαια το 40 και... Θά σου ακκοράνηκε λίγο πού δεν είδες χωριστή άπάντησή μου στην Άλληλογραφία, παρά το ψευδώνυμό σου μόνο στο τέλος, γιατί είχες τελειώσει ο χώρος. Άς είναι, σε άποζημίωσαν τα κατοπινά. Έσύ, καλή μου, μού γράφεις τόσο ταχτικά, πού όταν δεν έχγης άπάντηση σ' ένα φυλλάδιο, έχεις άφεικτως στο άλλο. Τά έλαβα όλα. Χαίρω πού γνωρίστηκες και μ' άλλα Διαπλάσ-

πούλα.

Βέβαια, Χανιωτοπούλα, θά περνάς ώρα στο χωριό, αφού, εκτός από τάλλα, έχεις και παλιούς μου τόμους πού τους διαβάζεις κάτω από τα πεύκα. Έρθε και το φθινόπωρο πού το ποθούσες για τις ύπεροχες δύσεις του— πού θά πη ότι έχεις φυχή καλλιτεχνική. Ναί, μερικοί δημοτικιστές το λένε και χυνόπωρο, όπως το λέει ο λαός κατά παρετυμολογία. Πολλές δηλαδή λέξεις της άρχαίας ή της καθαρεύουσας, πού ο λαός δεν τις καταλαβαίνει, τις άκούει και τις ξαναλέει άλλαγμένες σε τρόπο πού νάχουν και γι' αυτόν κάποιο νόημα. Π.χ. το φθίνω του φθινόπωρου δεν το ξέρει: ξέρει όμως το χύνω και το λέει χυνόπωρο, ίσως γιατί το φθινόπωρο χύνει... βροχές. Έτσι λέει κι' αποπνιξία αντί αποπληξία, και πνιχτικό αντί πληκτικό, και λιγοθυμάω αντί λιποθυμά κι' άλλα πολλά.

Μά ναί, Τριφασικόν, αφού διαγωνίζομαι στο σχολείο σου με τόσο μεγαλύτερους και ήλθες δεύτερος, πρέπει να είμαι εύχαριστημένη. Τού χρόνου μπορεί να έλθης και πρώτος. Έτσι και στους Διαγωνισμούς μου! πρώτα πήρες Έύφημο Μνεία, έπειτα Έπαινο, άβριο θά πάρης και Βραβείο. Νά ιδούμε τώρα, θά επιτύχη ή δεύτερή σου άπόπειρα για την αποκυπτογράφηση; Μά δεν είναι πιά και τόσο δύσκολο. Τη μέθοδο την ξέρεις.

Πικροδάφνη, αυτό το ψευδώνυμο θά είδεις ότι σου ένέκρινα. Ναί, άργησες κάπως να μού γράψης, αφού είσαι δυο χρόνια συνδρομητήρια, αλλά μπορείς τώρα να νάπληρώσης με το να μού γράφης συχνότερα και να λαβαίνης ζωηρότερο μέρος στην κίνηση. Τώρα περιμένω κι' ένα πιο μεγάλο σου γράμμα, να σε γνωρίσω καλύτερα.

Τά έλαβα όλα, Άγγελούδι των Όνειρων. Αφού έχεις άρχίσει Άγγλικά, βέβαια πρέπει να τά εξακολουθήσης. Διάβα- χωρίς έκτανη άπάντηση. Το κομμάτι σου θά το είδεις βέβαια στο 41ο και θά ήσυχά- σες... Άλλά το φάρμακό σου κατά της άπνειας δεν μού φαίνεται αλάφειρο. Έβρω πολλούς πού διαβάζουν Ίστορία με τό-

πύ ξέρει έλληνικά και γαλλικά, είναι διπλός ένας πού ξέρει και άγγλικά, είναι τριπλός. Μένει Έλληνας, αλλά γίνεται και Γάλλος, και Άγγλος. Η φυχή του τελοσπάντων παίρνει κάτι από την φυχή των λαών πού μαθαίνει τη γλώσσα τους. Όπωςδήποτε, δεν είναι άνάγκη να είναι κανένας τόσο πολύγλωσσος. Μιά-δυο ξένες γλώσσες είναι άρκετές. — Χαίρετός μου τις φίλες πού ήλθαν εκεί.

Άδικα φοβόσουν, Άστέρι της Έλπίδος, γιατί πολύ μ' εύχαρίστησε το πρώτο σου γράμμα. Είδα πώς είσαι μόνο 14 ετών και πές στην Ξ' του Γυμνασίου, έδω- σες μάλιστα κι' έξετάσεις για το δημοσιο κι' επέτυχες. Θά πη ότι είσαι πολύ προχωρημένη για την ηλικία σου και καταλαβαίνω την άγάπη σου για το διάβασμα. Η μαμμά θά κάμη καλά να σε γράψη το χρόνο στο Πανεπιστήμιο για να σπουδά- σης φιλολογία. Για το άλλο πού με ρωτάς, καλύτερα να πές στο Γυμνάσιο της γειτο- νιάς σου. Νά έξηρς ότι όλα τά σχολεία είναι καλά όταν είναι καλή ή μαθήτρια.

Έσύ, Φωτεινό Άστέρι, άργησες περισ- σότερο, αλλά τουλάχιστο μού γράφεις πολ- λά και μού ύπόσχεςαι να εξακολουθήσης. Ναί, με μεγάλη εύχαρίστηση θά διαβάζω τά γράμματά σου και θά σου λέω τη γνώ- μη μου για κάθε ζήτημα πού θά σ' άπασχο- λή. Είδα τις προόδους σου στα μαθήματα το χειμώνα και τά ώραία διαβάσματα πού κανείς τώρα το καλοκαίρι. Γράφεις κιόλα ποιήματα και διηγήματα. Μά νάρχισες να μού στέλγης για τί Σελίδα. Οι τυχόν άπορρίψεις στην άρχή δεν πρέπει να σε άπογοητεύσουν. Όλοι στην άρχή άπορρίφθη- καν. Έδω, βλέπεις, δεν είναι να διαβά- σης, να δώσης έξετάσεις και να πάρης άριστα όπως στο σχολείο. Η Λογοτεχνία είναι άλλο. Χρησιάζονται πολλές δοκιμές για να επιτύχη κανείς—κι' ακόμα όταν έ- χη το θεο δώρο.

Μ' αυτό ακριβώς ήθελα κι' εγώ, Σεπε- σμένη Δόρδε, να εξουδετερώσω τη δυσκο- λία έκείνης της Άσκησης, γιατί όπως την είχες ήταν τόσο... σοφή πού λίγο από τους λύτες θά την έβρισκαν. Κι' ίσως κανέ- νας. Αυτό το κάνω πάντα: όταν μια Ά- σκηση μού φαίνεται πολύ δύσκολη, την κάνω εύκολότερη. Σε βεβαίω όμως ότι το Δικτυωτό της Κυρά Φροσύνης είναι ά- πό τις εύκολότερες! κι' άπορώ πώς δεν βρήκες (δού!) την πρώτη λέξη (είδος σπά- θης) μια λέξη άρχαία αλλά κοινότατη με συμβολική πιά σημασία, και καθόλου ειδι- κή, ώστε να είναι γνωστή μόνο στους στρα- τωτικούς. Όπωςδήποτε, αυτά είναι σχε- τικά και... τυχερά. Όταν τύχη να ξέρη κανείς τις λέξεις—και τις πιο σπάνιες—ή να πη άμέσως ο νοός του σ' αυτές, ή Άσκηση του φαίνεται εύκολη όταν τύχη να μην τις ξέρη, ή να μην πη άμέσως ο νοός του, πού φαίνεται δύσκολη, άλυτη. Πολύ έύθυνης αυτές οι άπαντήσεις σου σά Μ. Μυστικά «διά ψευδωνύμων». Άλλά «δι- πλωμα έύρεοτεχνίας και αποκλειστικής έκμεταλλεύσεως» δεν μπορώ να σου δώσω, γιατί κι' άλλοι, άλλοτε, με τον ίδιο τρό- πο άπαντούσαν.

Πάντα «οι δεύτερες σκέψεις σοφότερες». Ρέλια. Μά ήταν δυνατό να μπορώ, να έ- χω τόπο ή καιρό, και να μ' ή σου άπαντή- σω; Το ίδιο άγαπό εγώ όλα μου τά παι- διά, κι' είπα πολλές φορές πόσο στενοχω- ρίμαι όταν άναγκάζομαι νάφηνω μερικά χωρίς έκτανη άπάντηση. Το κομμάτι σου θά το είδεις βέβαια στο 41ο και θά ήσυχά- σες... Άλλά το φάρμακό σου κατά της άπνειας δεν μού φαίνεται αλάφειρο. Έβρω πολλούς πού διαβάζουν Ίστορία με τό-

ση εύχαρίστηση, σά να διαβάζουν ένα ώ- ραίο μυθιστόρημα.

Περσιέρο πράγμα, Ρενέ, να μού γρά- φης γράμματα και να μ' ή μου τά στέλγης! Μά γιατί το κάνεις αυτό; Δηλαδή γιατί το έκανες, γιατί δεν πιστεύω να εξακο- λουθήσης... Είδα τί ώραία περνάς με τη θεία και την ξαδέλφη το καλοκαίρι.

Έλαβα τις άπαντήσεις σου και περιμένω και τις άλλες. Δεν διαβιζώ πιά συγχα- ρητήρια, αλλά πραγματικώς το «Βιολί των Φλωρεντιών» ήταν ένα έξοχο διήγημα.

Κι' ή Τρεμουντάνα, καμμά φορά, μού γράφει και δεν μού στέλνει το γράμμα, άλλ' αυτή γιατί το έσχνα. Έτσι και τώ- ρα, άνασκαλεύοντας το σαρτάρι της, άνα- κάλυψε ξεχασμένο εκεί ένα γράμμα πού μού είχες γράψει στις 28 Ίουνίου! Έτσι μόνο τώρα μπορώ να τη συγχάρω για το 9 πού πήρε στις έξετάσεις. Χαίρω πού οι «Άνθρωποι» έγιναν τώρα δώδεκα και περι- μένω πολλά ξεσπαθώματα απ' τον καλό αυτό Σύλλογο.

Τό ξέρω, Μπουμπουλίνα, πώς ή νέα μου φίλη είναι κατενθουσιασμένη, μού γρά- φει μάλιστα πώς σ' εύγνωμονεί πολύ πού την έκαμες να έγγραφη. Είπα στον κ. Φαίδωνα πώς και συ έχεις παρατηρήσει πώς, όταν πηγαίνει κανένας στο δρόμο μο- νάχος, προσέχει περισσότερο σά γύρω του, ενώ όταν έχει συντροφιά κι' άρχίζει τη φλυαρία, δεν προσέχει, δεν βλέπει τί- ποτα, δεν άκούει ούτε τ' αυτοκίνητα, και κινδυνεύει να τον πλακώσει κανένας. Γι' αυτό προπάντων ή μαμμά δεν σ' αφήνει να βγαίνεις έξω με φίλες σου.

Τά έλαβα όλα, Των Ρεάλη. Έκαμες πολύ καλά να μού στείλγς και τη φωτο- γραφία σου, πού δεν θάρχησες να τη δη- μοσιεύσω. Αυτό είν' ένα πρόνιο και μια δικαίη άμοιβή των βραβευμένων, ώστε καμμία «περηφάνεια ή αλαζονεία» δεν εί- ναι να ζητή κανείς την άμοιβή του και το προνόμιο του, και μάλιστα σάν αυτό πού θά είναι μαθαμένο ένα ώραίο ένθμιο της παιδικής του ηλικίας.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: Καλαβουτινά- κι, ά. (Ι. Π.). Γαϊλαρδία, κ. (άνθος). Ζέφυρος, ά. (Β. Π.).

Η Διάπλασις άσπάζεται τους φί- λους της: Δ. Ματοάγγον (χαρτί λύσεων σου έστειλα). Λυγαριάν (σου έστειλα 6 τετράδια Μ. Μυστικών με βέβαια, αφού λαβαίνεις τόσο πολλά...) Μαύρη Μά- σκαν (παραγγέλια σου για τετράδια δεν έλαβα! ίσως κάθγες το δεύτερο γράμμα.) Βέδαν (έλαβα τις λύσεις, άλλ' άλλη φο- ρά μη βάζεις μέσα και γραμματάκι, γιατί όταν το άνακαλύψουν, το προστιμάρουν, κι' εγώ, φυσικά, δεν μπορώ να πληρώσω πρόστιμα.) Ολόχαρη (κι' εγώ χάρηκα πολύ πού σε γνώρισα) ή Μπουμπουλίνα κι' ή Αελίτα είναι πολύ καλή κορίτσια και θά ταίριαζε! Κρητικό Άεροναίλι (έλαβα την άπάντησή σου στο άταγ. Στί- ξεως! αλλά για ποιά διηγήματα λές; αν ήταν για τί Σελίδα, θά περιμένγης!) Υπα- τίαν Ψαρεά (Όδηρόν έστειλα) Δημή- τριον Αύγερινόν (έλαβα, έχει καλώς!) Άγνην (πολύ με συγκίνησε αυτό τώρατο γράμμα πού μού έγραψες μόλις γύρισεσ ά- πό την πρώτη σου άπίσχεση στο γραφείο μου) Μελαχροινούλαν (έστειλα Σήμα και 20 τετράδια) ή Γ. Ζ. δεν είναι πιά σ' εύχαριστώ πολύ πού θά προσπαθήσης να με διαδώσης! ώ, βέβαια υπάρχουν έκαί πολλά έύποια παιδιά πού δεν με έξορουν! Λευκάταν (έλαβα) θά σου άπαντήσω στο

ἐρχόμενο·) **Μπουμπούλ** (δὲν διαβάξω δ-
ταν μὴ γράφουν μὲ μολύδι· καὶ δευτέρο.
'Ασκήσεις δὲν δέχονται ἐκτός Διαγωνισμοῦ·
γιατὶ δὲν διαβάξεις τὸν 'Οδηγὸ νὰ ἰθῇς πό-
τε καὶ πῶς μπορείς νὰ στέλνῃς;) **Ἀντι-
σμένην Τριανταφυλλίαν** (ἔλαβα δὲλ· ἔστειλα
μα σου ἀπ' τῇ Χαλκίδᾳ· κι' εἶδα τί ὥραϊα
περνᾷς μὲ τὰ καλὰ Διαπλάσπουλα πού
γνώριζες ἐκεῖ·) **Πολυβώτην** (χαρτί λύσεων
ἔστειλα·) **Δίγειαν** (τὰ ἔλαβα δὲλ· ἔστειλα
12 τετραδία ἕκαμες πολὺ καλὰ πού προ-
τίμησες νὰ βάλῃς ἡλικία 15 ἐτῶν καὶ νὰ
συναγωνισθῇς γενναῖα μὲ μεγαλυτέρους
σου, ἐνῶ, ἀφοῦ δὲν τὰ εἶχες κλείσει· ἀκό-
μα, μπορούσες νὰ βάλῃς 14 ἐτῶν καὶ νὰ
συναγωνισθῇς μὲ μικρότερους· αὐτὸ σὲ τι-
μᾷ·) **Μίκυ Μάου**ς κτλ κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 18
Σεπτεμβρίου θάπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 261ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων.
Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεσφαί μέ-
χρι τῆς 24 Νοεμβρίου.

567. Δεξιόγραφος

Ἔνα Τιτᾶνα χωρίσα
Στὰ δυὸ καὶ νὰ τί γνώρισα·
Δισύλλαβη μιὰ πρόθεση,
Ἀνθάκι πὺν ἀγαπᾷς
Καὶ—τώρα κάνω ὑπόθεση—
Ἀπ' ὅλα προτιμᾷς.

Περιπλοκάς

568. Συλλαβόγραφος

Τρανὴ πόλη τῆς Εὐρώπης
Κάθε λῦτης θὰ συνδέσῃ,
Μὲ δυὸ σύμφωνα στὴν ἀκρὴ
Καὶ μιὰ πρόθεση στὴ μέση.

Θέμις

569. Στοιχειόγραφος

Κοινὸς σύνδεσμος, μὰ παίρνει
Ἔνα γράμμα γιὰ κεφάλι,
Κι' ἐν' ἀγρίμῳ ἐμπρός σου φέρνει,
Μὰ νυφίτσα; μὰ τσακάλι;...

Παπαρούνα

570. Μεταγραμματισμός

Κάθε σπῖτι ἐμένα μ' ἔχει,
Μὰ ἐνα γράμμ' ἂν μοῦ ἀλλάξῃ,
Στὸ Αἰγαῖο ὁ λῦτης τρέχει
Κάποια νῆσο νὰ κοιτάξῃ.

Τραγουδιστής

571. Ἑσχάρα

* * * * * Ὅριζοντίως ἄνω, νῆ-
* * * * * σος τοῦ Αἰγαίου· κάτω,
* * * * * ἐπίθοντο. Καθέτως ἐξ
* * * * * ἀρίστερων, κατοικί-
* * * * * διον, ποταμὸς τῆς Ἑλ-
* * * * * λάδος καὶ παραφορον
* * * * * συναίσθημα.

Αἰδὼν τοῦ Φαουστλερέυ

572. Κρυπτογραφικὸν

1 2 3 4 5 6 3 1 = Ἀρχαῖος συγγραφεὺς
2 6 2 3 1 = Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης
3 4 6 1 = Βλῆμα τηλεβόλου
4 3 5 1 = Ὀφῖς
5 6 5 1 = Ὀμηρικὸς βασιλεὺς
6 1 2 3 1 = Ὑφαίνεται.

Πολυβώτης

573-577. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἐνὸς γράμματος ἐκά-
στης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἐνὸς ἄλ-
λου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματι-
σθοῦν ἀνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι
τόσαι λέξεις:

κρᾶσις, ἄκρος. Ἀδρών, πόρος, ὅσις
'Ανίκητος Πολεμιστής

578. Ποικίλη Ἀκροστιχίς

Τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης τῶν
κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δευτέ-
ρον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης

καὶ οὕτω καθέξης ἀποτελοῦν βασιλέα
τῶν Ἀθηνῶν:

1, Βασιλότατος τῆς Τροίας· 2, Ἀρ-
χαῖος γλύπτης· 3, Προφήτης ἐβραίου·
4, Βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, 5, Ἀργοναύ-
της· 6, Ἀρχαῖος γεωγράφος· 7, Ὀμη-
ρικὸς βασιλεὺς.

Ἐρμῆς

579. Φωνηεντόλιπον

κλλ - ργ - πρ - πτ

Ἀϊντὰ

580. Γρίφος

φευφευφευ	φευφευφευ	τάς	εἰς	εἰς	εἰς
φευ	φευ	1	εἰς	εἰς	εἰς
φευ	φευφευ				
φευ	φευφευφευ				

Πεισματάρα

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

581. Metagramme

Un nombre, assez grand,
Prend une autre tête
Et nous fait à l'instant
Paris, Bordeaux, Dieppe...
(Πρωτότυπον) Νικηφόρος Σφρανός

ΑΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλου 28

385. Ἀμφίων (ἀμφί, ὄν).—386. Οὐ-
κρανία Οὐρανία.—387. Ζητῶ-ζήτηω.—
388. Ἀρματωλὸς-ἀμαρτωλός.

389. ΙΚΤΕΡΟΣ 390. ΥΜΕ-
ΚΑΜΕΛΙΑ ΝΑΙΟΣ (μένος

ΕΣΠΕΡΟΣ Ἐννιος, Νε-
ΕΛΒΕΤΙΑ μέα, Αἶνος, Ἰα-
ΕΥΤΕΡΠΗ νός, ὄνομα, Σά-
ΣΟΛΩΜΟΣ μος).—391.
ΣΚΙΑΘΟΣ ΠΑΡΑΛΟΣ

(Π-αῦλος, Αὔ-
λή, Ρ-όδος, Ἀ-τροπος, Λ-έξις, Ὁ-

μηρος, Σ-κύρος).—392. ΣΦΑΙΡΟΣ 395. CHICAGO

(Σκότος, Φειδῶ, H S N R

Ἄλλος, Ἴσος, I S L A N D E

Ρῶμη, Ὀλον, Σο- C A I I

φός).—393. Πά- A N N I B A L

ταξον μέν, ἀκου- C D A L

σον δέ.—394. Ἐν O R E I L L E

ἀρετῇ μέν (ἐν α ρ' ἐτη, μ' ἐν ε.)—

396. Je demeure à Salonique (je,

deux, meure, a salon y que.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἔως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἀπὸ στοι-
χεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τμήμα. Πέραν τῶν 10
λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις μὲ παχέα δὲ στοιχεῖα
δρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαία δρ. 1, 50. Ὁ χωριστὸς
στῖχος δρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρῶνουν τὰ
διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΑΒ'—488]

Μηναῖος τριδραχμὸς διαγωνισμὸς ἀ-
γράφων καρτῶν ἡθοποιῶν. Δ/σις:
Γιούλαν Μπούρα, Ἀάριαν.

Μελαχροινούδα

[ΑΒ'—489]

Πληγωμένε Ἀετέ, Μελαχροινούδα,
ἀφοῦ δὲν ἀνταποδίδετε τετραδιάκια
γιατὶ δημοσιεύετε ὅτι ἀνταλλάσσετε;

Πασχαλιά

[ΑΒ'—490]

Διαπλάσπουλα-ες, Σύλλογοι, ὑποστη-
ρίξετε διαγωνισμὸν (ΑΒ'—489) Βρα-
βεῖα ἀξίας ἐκλεκτότατα!!!

Πασχαλιά, Δυναριά

[ΑΒ'—491]

Εὐγενεῖα Διαπλάσπουλα, μὴν ξε-
χνᾶτε τὸν Διαγωνισμὸν τῆς «Ἐσπε-
ράντο».

[ΑΒ'—492]

ΣΤΟ Δημοψήφισμα
ΑΓΓΕΛΟΥΔΙ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

[ΑΒ'—493]

Ἐπεσμένε Λόρδε, γράψε μου στὰς Ἀ-
θῆνας. Ἀγγελοῦδι τῶν Ὀνειρώων

[ΑΒ'—494]

Mademoiselle «Κοζάκο», δὲν κα-
τῶρθωσα νὰ καταλάβω ποῖα εἰσθε.
Γνωρίζομαστε; Ἀνταλλάσσομε τετραδιά-
κια; (ΑΒ'—365) διὰ:

Πληγωμένον Ἀετὸν

[ΑΒ'—495]

Οἱ (ΑΒ'—365+366) διαγωνισμοὶ μου
παράτεινονταί ἐπὶ διμήνον. Συμμετο-
χὴ ἐλαττοῦται: διὰ τοὺς (ΑΒ'—366) τρί-
δραχμον, διὰ (ΑΒ'—367) πεντάδραχμον.
Διαπλάσπουλα-ες, Σύλλογοι, Κύπριοι,
περιμένω. Δ/σις (ΑΒ'—365) διὰ:

Πληγωμένον Ἀετὸν

[ΑΒ'—496]

Νῖνα, Κάκια, μπορούσατε, ὑποθέτω νὰ
μὴν εἰσθε τόσο βιαστικὲς εἰς συμπε-
ράσματα.

Δὸν Κιχώτης

[ΑΒ'—497]

Ἀλληλογραφῶ μὲ δλους-ες. Ζητῶ συγ-
γνώμην ἀπὸ ὅσους μοῦ ἔστειλαν εἰς
ἄλλην διεύθυνσιν, διότι δὲν ἔλαβα. Δ/σις:
A. Giles, Redland Hill House School,
Bristol-England.

Ἐξυπνο Κυπριωτάκι

[ΑΒ'—498]

Παρόραμα: Στὴν (ΑΒ'—461) ἐξ ἀ-
βελήφας ἐτυπώθη Μελαγχολικὴ Νε-
ράϊδα ἀντὶ Μελαχροινῆ Νεράϊδα.

[ΑΒ'—499]

Διαπλάσπουλα-ες, σὰς παρακαλῶ ὑ-
ποστηρίξετε τὸν (ΑΒ'—410) διαγωνι-
σμό μου Τοπειών. Ἡ συμμετοχὴ σας τι-
μὴ μου. Νὰ περιμένω;

Ὀλιβιέρον Κρομβελ

[ΑΒ'—500]

Ποιός-ἀ θὰ μ' ἀρνηθῇ ἕνα τετραδιάκι;
Στείλτε στὴν (ΑΒ'—322)

Σεπεσμένος Λόρδος

[ΑΒ'—501]

Κάποιε, Δικηγόρινα, Μυρέττα, Νάρ-
κισσε, Ἑρείκη, Παλῆα Ἀθῆνα, Χλόη,
Κυρὰ τῆς Θάλασσης, Πονεμένη Ψυχὴ, Μι-
κρομέγαλη, Ἀγνή, Δυσόχαρτο καὶ Ἀετι-
δέα, ἕνα γραμματάκι σας ἢ μιὰ καρτούλα
σας θὰ μοῦ ἔφερνε μεγάλην χαράν. Νὰ πε-
ριμένω; Ἐάν δέχσαστε, γράψετε πρῶτον
εἰς τὴν Δ/σιν: (ΑΒ'—378).

Λήδα

[ΑΒ'—502]

Μικρὲ Ἑπειρωτάκο, στείλε στὴν
(ΑΒ'—305).

Ἀτιθίς

[ΑΒ'—503]

Μεγάλῃ Ἑλλάς (ὁ' ἐφήφισα), Σαπου-
νόφουσα, Ἑρείκη, Περιπλοκάς, Δα-
ναῖς, ἀνταλλάσσομε τετραδιάκια; Δ/σις:
Ε. Πλασατου, Νομαρχία, Χίος. Ψηφίσαστε
Ὀνειροπλέκτρα. Δὸν Κιχώτης, ἔδωσες
διαβατήριον στὸν Σάντο-Πάντο σου; Στεί-
λε τετραδιάκι. Ἐχεις καὶ μυαλὰ Γιάννη-
δων; Πήλωσες; (!) Γιόλα, Γιολάντα...
ἀπαιτῶ τετραδιάκια.

Ἐλντα

[ΑΒ'—504]

Πρωτοπαίνοντας στὸ Διαπλάσσομο,
χαιρετῶ δλους-ες

Μυστηριώδης Καβαλλάρης

Τὸ πρῶτιστον καθήκον τοῦ κα-
λοῦ συνδρομητοῦ εἶναι ἡ ἐγκαι-
ρος ἀνανέωσις τῆς συνδρομῆς του